

limka[®]

INFORMAČNÝ MAGAZÍN MESTA LEVOČA

APRÍL 2021

levoča[®]

stiahnite si magazín
LIMKA PDF cez QR Code

NAKÚPTE V NAŠICH
OBCHODOCH
ONLINE

VYUŽITE NAŠE
VÝDAJNÉ MIESTA

OBSAH

str. 4 – 5

Sté výročie existencie DHML
časť 1.

str. 6

Sochár Majster Pavol z Levoče

str. 8 – 9

Poklady po starých rodičoch
– zo šuplíkov na internet

str. 10

Ochrana lesov pred požiarom
v roku 2021

str. 11

Knížnica Jána Henkela

str. 12

Pohotovostné lekáre

str. 13

Na slovíčko ohľadne investičných
akcií v meste Levoča

str. 14

Úroveň triedenia komunálneho
odpadu za rok 2020

str. 16 – 17

Prírodné klenoty pohraničia

str. 18 – 19

Kúpeľníctvo v Levoči

str. 20 – 23

Zápisy žiakov do 1. ročníka ZŠ
a detí do MŠ

str. 24 – 25

Spomienky a poďakovania

str. 26 – 27

Lekárnictvo v Levoči má bohatú
a cennú históriu (časť 1.)

Obálka:

Freepik.com

Párslov
na úvod*Milí Levočania,**Velká noc je najvýznamnejším
a najstarším kresťanským sviatkom,
ale súčasne i vítaním jari.**Pri tejto príležitosti prajem všetkým
občanom mesta Levoča
príjemné prežitie veľkonočných
sviatkov, šťastie, zdravie, pokoj,
veľa jarnej nálady, ako aj pohodu
v kruhu rodiny.*Ing. Miroslav Vilkovský, MBA
primátor mesta

Informačný magazín mesta Levoča LIMKA. Vydávané a rozširované na území mesta Levoča. Vychádza jedenkrát mesačne, k 1. dňu v príslušnom mesiaci. **Vydáva:** Mesto Levoča, Námestie Majstra Pavla 4, 054 01 Levoča, IČO: 00329321. Ročník VI., číslo 4. NEPREDAJNÉ. Náklad: 4400 kusov. EV 5295/15, ISSN 2453-7055. **Grafická úprava a sadzba:** Vladimír Malák. **Inzercia:** Mesto Levoča. **Tlač:** ProfiPrint, s.r.o., Levoča. **Redakčná uzávierka 20. deň v kalendárnom mesiaci.** V prípade, ak deň redakčnej uzávierky LIMKY pripadne na sobotu, nedeľu, sviatok alebo deň pracovného pokoja, posledným dňom na dodanie podkladov je najbližší skorší pracovný deň. Nevyžiadané materiály a fotografie nevraciam. Vydavateľ si vyhradzuje právo na úpravu, skrátenie, prípadne na neuverejnenie príspevku. Vydavateľ nezodpovedá za obsah doručenej inzercie. **Zodpovedný redaktor:** Miroslav Čurilla. **Výkonný redaktor:** Bc. Vladimír Malák. **Jazyková korektúra:** Mgr. Mária Guffová. **Redakčná rada:** Mgr. Anna Babicová, Mgr. Nikolaj Kučka, Bc. Vladimír Malák, Mgr. Mária Guffová. **Adresa redakcie:** Mesto Levoča, Námestie Majstra Pavla 4, 054 01 Levoča. Tel.: 053 451 2467. Príspevky posielajte na adresu: limka@levoca.sk. Za prípadné tlačové chyby sa ospravedlňujeme. Informácie pre dotknutú osobu o prevádzkovateľovi a spracúvaní osobných údajov sa nachádzajú na webovom sídle mesta Levoča www.levoca.eu/gdpr.pdf alebo ich možno získať na mailovej adrese zodpovednaosoba@levoca.sk a telefónom číslo 0911 617 444.

Sté výročie existencie DHML (mojimi očami II.) – časť 1.

Nie je jednoduché písať o Dychovej hudbe mesta Levoča (ďalej DHML), keď je môj vek 65 rokov a v meste žijem iba od roku 1977...

Je však pravda, že som s DHML účinkoval prvýkrát 1. mája 1977. V tom čase som bol študentom konzervatória v Košiciach a byť v Levoči bolo pre mňa „naplnenie skrytého sna“. (Už je o mne notoricky známe, že môj prvý kontakt sa udial v roku 1971, keď sme sa na námestí zastavili, vracajúc sa zo spoznávacieho zájazdu z Poľska.)

Pohľad na námestie z rohu Košickej ulice bol pre mňa (chlapca z Vranova) „architektonický šok“. No a to bol vlastne prvý podnet chcieť tu raz žiť. (Stačilo nájsť si partnerku odtiaľ ...a bolo to. Konkurz vyhrala Gabika Olekšáková, ktorá sa stala spolutrpiteľkou mojich aktivít. Na druhej strane si však vďaka nim mohla pomerne často zahrať.)

Tolko na úvod. Ale teraz už k DHML.

V čase môjho prvého kontaktu s DH ju tvorilo 25- 30 muzikantov. Bolo medzi nimi dosť starších pánov. Na prvý pohľad som sa na nich pozeral zhovievavo (kdesi v mozgu mi prebleslo: „Čo už títo starci môžu zahrať?“). Našťastie, krotiac svoju mladučku „frajerinu“ som ich najprv počúval – na plné uši (možno som sa aj stratil v prvej skladbe), a tak som si vlastne uvedomil, aké múdre je vopred nesúdiť.

Ladenie bolo priamo závislé intenzite cvičenia jednotlivcov, ale technicky to „tí dedkovia“ dali. Prvý máj bol v tom čase veľkým dňom. Ráno cca 6.00 sa začal hrať v meste a na sídliskách „Budíček“. Štácie boli vopred známe (boli to miesta mestských persón, u ktorých bol predpoklad tekutých naturálií, ale počúvali nás aj ostatní proletári). Pochody – Probuzení, Riviera a Slovenský pochod boli rozohrávkové. Pravdou je, že „dedkovia“ – páni Ján Flak st. a Ondrej Kopkáš to na barytónoch rozbalili úžasne.

Samozrejme, že všetci sa pochlapili, ale rád si spomínam na pánov Gurku, Jeseňáka, Ivana, Novotného, Viducha, Chajeca, Tomana. Patrili k prvej generácii dychovky. (Všetky mená som nezaregistroval, ale p. Ondruš, dlhoročný predseda DH mi utkvil na prvýkrát v pamäti. Tých mladších som evidoval tiež – Babej, Kamenický, atď. (Ospravedlňujem sa tým, ktorých by som mal

spomenúť... ich mená sa nachádzajú v rôznych výročných bulletinoch).

Po spoločných raňajkách (spišské párky voňali na široko – ďaleko) sa DH presunula na Košickú ulicu a doviedla pochodujuúc na čele manifestujúcich pred tribúnu pri Štúrovi – kde prebiehali oficiálne oslavy..a potom sa všetci presúvali pred druhú tribúnu pred Dom Majstra Pavla, kadiaľ prechádzalo

defilé. No, čo mám k tomu dodať. Zahrali sme si...

Popoludní sa šlo na „Kováčku“, kde za účasti DH prebiehal majáles. K večeru sa už vplyv naturálií trochu odzrkadľoval na výkone DH.

Tolko prvý kontakt.

V októbri 1977 som už ako zamestna

Dychová hudba na Námestí Maršála Stalina v Levoči.

nec LŠU narukoval do Boru u Tachova na ZVS. Strávil som tam 2 mesiace a po nich som bol preložený do Divíznej hudby v Plzni.

Tam som prežil takmer 2 tovarišské roky vo vojenskej hudbe, kde som získal skúsenosti s vedením muzikantov a spoznal som veľa skladieb od rôznych autorov. Hralo sa veľa a dobre.

1979 návrat do civilu, nástup do LŠU. Nedávno zosnulý riaditeľ Dr. Eduard Michálek bol zároveň i kapelníkom DHML. V dychovke sa postupne objavili mladí muzikanti, žiaci LŠU. V skupine klarinetov okrem pána učiteľa Milana Finduru hrávali pred mojim návratom p. Lesňák, Mertinko, Labaj, no i spomínaní mladíci – Comba, Sokolský, Barborič, Pitoňák, Ušák, bratia Ľubo a Miloš Petříkovci, Vrábel, Hasaj. Flautu začala hrať Ivana Vranová. Krídlovky – Miro Kamenický, Milan Pagáč, Peter Paukš, Miro Udziela, Juraj Kačenga, Michal Hasaj, Pavol Kuľa, Peter Petrek. Barytóny – Vladimír Kuľa, Ľubo Strážik, M. Kopaničák. Bicie mladí Jano Lang, Jozef Lang, Comba, P. Choma... No a dedkovia pokračovali. A hrali slušne, až kým ich postupne najvyšší nepovolal k sebe. Repertoár DH bol postupne obohacovaný o novšie skladby, i o skladby sólové. DH účinkovala na rôznych slávnostných akciách, na občianskych i cirkevných pohreboch, na koncertoch v (pôvodnom) altánku severného parku na okresnej prehliadke DH okresu S. N. Vsi, v Helcmanovciach. Niekoľko krát nás prezliekli do nových uniforiem, kúpili sme nové nástroje. A teraz špecifická otázka. Prečo DH nevedla kroniku? Prečo 100 rokov fungujúce teleso (etablované postupne po roku 1945) nie je dôslednejšie zmapované? (To sa, samozrejme, pýtam aj sám seba!). Je to asi tak, že veci, ktoré fungujú „samospádom“ berie každý (vrátane členov DHML) automaticky. Starší muzikanti sú už v anjelských kapelách. Ich spomienky zostali v našej pamäti len v útržkovitých podobách. Niet teda zodpovedných vinníkov... Našťastie existujú fotografie, prípadne informácie v bulletinoch z osláv predchádzajúcich výročí – napr. pri príležitosti 90.- toho výročia DHML.

Niektoré informácie spracoval vo svojej stredoškolskej práci Ing. Rastislav Chovanec (bývalý hráč na trúbku). Jeho prácu citoval aj Dr. Miroslav Kopnický

Fotografia členov DHML pri príležitosti 90. výročia (2011).

PhD. vo svojom príspevku do pripravovanej knihy o histórii mesta, ktorej vydanie je v štádiu prípravy. Chcem vysloviť presvedčenie, že uzrie svetlo sveta čo najskôr. Bolo by veľmi zdĺhavé zaradiť tieto fakty do môjho príspevku.

DHML od politických zmien v r. 1990 síce stratila na význame pri „masových“ akciách, ale na strane druhej jej boli „rozviazané ruky“ pre inovatívny prístup. Nevdojak mi prišlo na myseľ vyjadrenie 1. ministra kultúry po zmene režimu, ktorý sa vyjadril o dychovkách ako takých v tom zmysle, že dychovky sú pozostatkom totalitného režimu ...

Kladiem si otázku – čo s dychovkami pred vznikom I. ČSR, v medzivojnovom období? A čo so všetkými európskymi, či zaoceánskymi „high school band“mi? Tam predsa nik nebudoval socializmus... a dodnes sú tam dychovky uznávané...

Hudba ako taká – rozumej melódiu bez textu (napr. prorežimového) – nepatrí ani cisárovi, ani socializmu, ani kráľom, či prezidentom. Text podpísaný pod noty nie je až tak dôležitý. J. Haydn predsa nepísal „Deutschland, Deutschland uber alles“ pre Hitlera a jeho fašizmus a ani Wagner nesledoval zámer podporovať fašistické ideály... a aj tak ho v Izraeli dodnes nie veľmi zardzujú do koncertného repertoáru... Z toho mi vyplýva, že keď dáme hudbe priestor aby oslovila publikum a zahráme kdekoľvek „Škoda lásky“, zareagujú po svojom turisti z nemecky hovoriacich zemí, Anglicka, či U.S.A. Veľvodovi

(autorovi) sa skladbou podarilo osloviť celý svet (pôvodne bola bez textu). Nemci si k nej primysleli „Rosamundu“, Američania „vyvalujú sudy“... Dokonca počas II. sv. vojny bola v americkej armáde hitom č. 1, a aj kozmonauti si ju vypočuli na Mesiaci. (Syn p. Veľvodu zaznamenal, čo všetko sa so skladbou stalo?) . História je učiteľkou života.

Dobré veci – oslovíac akúkoľvek skupinu ľudí – majú silu ovplyvniť duchovno jednotlivca, ale aj skupiny, majú teda právo na existenciu. Je jasné, že nie každému sa páči všetko. No ak si koncerty DHML počas leta získajú pozornosť návštevníkov mesta, nech si teda sú... (podobne ako ostatné žánre preferované masmédiami, ktorým sa v éteri poskytuje často až neúmerne priestor, bez prihliadnutia na kvalitu. Platí tu „ži a nechaj žiť“ (Len nechápem, či aj v anglicky hovoriacich krajinách sa hrá toľko slovenských autorov ako u nás anglických – alebo že by šlo len o tantiémy? To je však na inú debatu).

Je potrebné prihliadnuť aj na istú poplatnosť dobe (pretože zárobok bol, je a bude pre interpreta čiastočne, či úplne motivujúci). Tí, ktorí neprijali tento kompromis, treli často biedu (napr. Mozart, Beethoven a množstvo iných).

Pokračovanie článku zverejníme v budúcom čísle LIMKY (MÁJ 2021)

**Spracoval:
Mgr. Vladimír Tomko**

O tých, čo zanechali svoju stopu.

.... o rukách, čo menili drevo na krásu...

Sochár Majster Pavol z Levoče (nar. okolo 1460 – zomrel medzi 1537 – 1542)

je jedným z mála stredovekých umelcov, ktorých poznáme podľa mena. Nesignoval
ním svoje diela, ale jeho meno, doslova vytesané do kameňa, zostalo zaznamenané
v texte epitafu jeho vnučky.

Najstarším písomným dokladom o Pavlovi by mohol byť záznam v Mestskej knihe Sabinova z roku 1503, ktorý hovorí o pozlátení monštrancie magistrom Pavlom z Levoče. Tento údaj je však prijímaný skepticky, keďže Pavol bol rezbár a nie zlatník. Údaj nemusí byť tak nepravdepodobný, ak si uvedomíme, že v príbuzenstve a medzi bezprostrednými susedmi nachádzame viacerých zlatníkov. Otec Pavlovej manželky Melchior Mesingschläger sa podľa označenia „Polierer“ mohol venovať pozlacovaniu. Zlatníkom bol jeho zať Tomáš Schewerner, v bezprostrednom susedstve žili zlatníci Henrich a Ján Wasserbauchovci a z prostredia mešťanov, ktorí podnikali v baníctve, Pavol pravdepodobne získal dôležité objednávky.

Zmienka o Majstrovi Pavlovi, ktorá je prijímaná ako prvá známa bez výhrad pochádza zo zápisnice Bratstva Božieho tela v Levoči roku 1506. Pavla vtedy prijali za jeho člena. Bratstvo pôsobilo v Levoči od začiatku 14. storočia a združovalo významných mešťanov a medzi nimi aj umelcov. Levočské bratstvo viedlo od roku 1431 protokol, v ktorom boli podrobne zaznamenané voľby predstavenstva, novoprijatí členovia, výdavky bratstva, dlžníci a podobne. Roku 1506 po dlhšej pauze prijalo bratstvo nových členov a medzi tými, ktorí zaplatili za členstvo jeden florén, bol uvedený Paul Schnitzer (Pavol Rezbár). Znamená to, že v tom čase musel byť už levočským mešťanom, mať istý majetok, viesť dielňu a byť ženatý. Jeho manželkou bola Margita, podľa všetkého dcéra Melchiora Mesingschlägera

(Messingschler), levočského mešťana a kostolného otca (Kirchenvater). Skutočnosť, že mesto dalo práve jemu vytvoriť hlavný oltár farského kostola, nasvedčuje, že bol dôveryhodným mešťanom, ktorého dobre poznali a poznali aj jeho práce. Pavlov pôvod, školenie či staršie diela však nie sú známe, čo dodnes vytvára priestor pre rôzne hypotézy a špekulácie.

Z protokolu bratstva sa možno ešte dozvedieť, že Pavol bol roku 1515 zvolený za jedného z jeho starejších a túto funkciu vykonával do roku 1517. Podľa záznamov levočského kronikára Sperrfoga v danom roku predal mestu Levoča desať sudov starého vína. Nemožno preto vylúčiť, že sa venoval aj obchodným aktivitám.

Veľmi zaujímavá je zmienka o Pavlovi z roku 1523, ktorá umožňuje nazrieť do „jeho kuchyne“. V liste, ktorý sa zachoval v Bardejove, napísal maliar Teofil Stancel, že maľoval jeden levočský dom a od rezbára Pavla si musel odkúpiť zelenú farbu.

Majster Pavol sa roku 1527 stal členom „radikálnejšieho krídla“ mestskej rady. Vlastnil viaceré nehnuteľnosti v Levoči, ale krátku dobu aj v Rožňave a v Prešove. V Levoči mal dom na námestí (dnes č. 20) a veľké pozemky v okolí mesta, ktoré prenajímal. Posledné písomné zmienky o Majstrovi Pavlovi pochádzajú z 30. rokov 16. storočia. Roku 1534 bol v jeho dome až do popravy väznený zbojník, ktorý oraboval levočských zlatníkov, a roku 1537 sa spomína tragický moment jeho života, keď jeho syn Lukáš zavraždil tovariša, syna Mikuláša

Steyrera z Krakova. Po tejto udalosti sa priame zmienky o Majstrovi Pavlovi už nenašli. Manželka Margita je roku 1542 uvádzaná v mestských záznamoch ako jeho vdova. Okrem syna Lukáša mal Majster Pavol ešte tri dcéry. Najstaršia Margita bola vydatá za kamenára Wolfganga Klenna, pochádzajúceho z Hofu v severnom Bavorsku. Dcéra Dorota bola vydatá za levočského remeselníka, súkenníka Tomáša Hölnera. Meno tretej Pavlovej dcéry nie je známe (s otáznikom býva označovaná ako Katarína). Jej manželom bol levočský mešťan, zlatník a obchodník Tomáš Schewerner, ktorý vyvážal víno do Poľska a švábskeho Ulmu. Hrdosť na Majstra Pavla rezonovala v jeho rodine ešte dlho po jeho smrti. Hlásil sa k nemu aj manžel jeho vnučky, kamenár a sochár Martin Urbanowitz na rodinnom epitafe z roku 1621. V ďalších storočiach načas upadol do zabudnutia, jeho diela však nikdy neprestali byť zdrojom obdivu.

Všetky známe údaje o Majstrovi Pavlovi len v malej miere pomáhajú spresniť vznik početných diel, ktoré sú mu pripisované. Jediné dielo, ktoré podľa spomínaného epitafu jeho vnučky sa priamo spojilo s Pavlovým menom je hlavný oltár kostola sv. Jakuba v Levoči, najvyšší zachovaný gotický oltár na svete. Ak by aj okrem tohto monumentálneho oltára nevytvoril žiadne ďalšie diela, stal by sa významným sochárom na konci stredoveku, navždy spojeným s mestom Levoča.

PhDr. Mária Novotná
riaditeľka Spišského múzea

(NE)ZATVORENÉ MÚZEUM

APRÍL
2021

Počúvajte naše
podcasty
pod názvom
Vážne nevážne
o osobnostiach
Levoče na www.spisskemuzeum.com
alebo
na **spotify**

MÚZEUM
NA VÁS
NEZABÚDA
ANI V TÝCHTO
ČASOCH

SNM-Spišské múzeum v Levoči
[spisskemuzeum](https://www.facebook.com/spisskemuzeum)
[spisskyhrad_official](https://www.instagram.com/spisskyhrad_official)

MESIAC
APRÍL
BUDE
V MÚZEU
PATRIŤ
MAJSTROVI
PAVLOVI
Z LEVOČE

MOJNAPRANIE SI UŽIŠTEJ LEVOČE-SMIESH ZATVORENÉ
NÁLEŽAJÚCE I PAZLA Z LEVOČA
WWW.SPISSEKMUZEUM.COM / WWW.SNM-SK
+421 53 452 286 / info@spisskemuzeum.com
ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ
rtv: **tasr** **aktualitysk**

ločnosti, v niektorých mestách museli bývať na jeho okraji alebo mimo neho, no hlavne v ústraní od ostatných. Vo svojej pracovnej náplni mali okrem mučenia a popráv celý rad nevoňavých povinností. Starali sa o odstránenie tiel samovrahov, telá uhynutých zvierat, likvidovali túlavé zvieratá a im patrila aj povinnosť starať sa o čistotu mestských ulíc a mestskej kanalizácie.

Osoby takto zamestnané početná spoločnosť medzi sebou neprijala. Preto sa stalo zvykom dedenie katovského povolania z otca na syna, z generácie na generáciu. V mnohých prípadoch nemali na výber. Katovský pôvod bránil katovským synom študovať, zastávať verejné funkcie alebo zmeniť povolanie. V mestských šenkoch a hostincoch mali kati svoje vyhradené miesto. Svoju návštevu v hostinci mali povinnosť vopred ohlásiť, inak ich prítomnosť v takomto zariadení nebola hostinským a ostatnými štangastami tolerovaná. Ak bola návšteva spojená s muzikou, pred tancom so svojou manželkou musel kat o povolenie k tancu požiadať a zaplatiť muzike, ak bola ochotná pre neho hrať. Kat a jeho žena mali vždy sólo. Keď skončili, podlahu sluhovia vymetali a pokropili vodou. Až potom pokračovali ostatní v zábave. Podobné pravidlá platili aj pri návšteve bohoslužieb. Sedeli v určenej lavici, v niektorých prípadoch, ak išlo o veľké mestá s viacerými kostolmi, bolo určené, ktoré kostoly môžu navštevovať.

Remeslo má zlaté dno ...O katoch a katorstve

Silní muži s červenými kuklami na hlavách a nabrúsené ostré sekery. To sú majstri kati v predstavách romantických spisovateľov a filmových tvorcov. Sú to však len umelecké predstavy. Akí boli kati v skutočnosti?
Aké výhody a nevýhody prinášalo ich zamestnanie?

V dejinách existuje celý rad povolani ušľachtilých a vznešených, ale aj takých, ktoré spoločnosť považovala za nečestné, ako napríklad lazebníci, mlynári, pastieri, čističi stok, herci, kaukliari, mastičkári, žalárnici, mestskí bíreši a mnohí iní. Všetko povolania pre spo-

ločnost nevyhnutné a potrebné, ale zároveň aj zatracované a odsúvané na jej okraj. Najhlbšie v tomto rebríčku boli osoby označované ako „Meister“, „Carnifex“, „Tortor“, „Henker“, „Freymann“ alebo „Scharfrichter“, všetko označenie pre Majstra kata. Stáli na okraji spo-

Aj napriek odsudzovaniu a spoločenským ústrkom, bolo katovské remeslo lukratívne a dobre platené. Preto si mohli dovoliť luxus vtedajšej doby - drahé látky, šperky, dobré jedlo.

Kati boli vykonávateľmi rozsudkov, trestov i mučenia, teda všetkého, čo im umožňovalo právo meča. Aj Levoča sa opierala o toto privilégium. Vďaka nemu si okrem mestského kata mohli Levočania slobodne zvoliť svojho sudcu. Ten mal právo súdiť podľa saského práva a zvyklostí menšie delikty a pozostalostné spory sám a spolu so spišským županom aj všetky ostatné spory a prečiny, ktoré medzi Sasmi vznikli.

Stálych katov mali len väčšie mestá. Okrem Levoče to bol napr. Kežmarok. Menšie mestá si ich za určitý, vopred dohodnutý poplatok, prepožičiavali.

Tak to bolo aj v prípade Provincie XIII. spišských miest. Uzavreli s Levočou dohodu, podľa ktorej „Bude provincia ročne (1. januára) prispievať Levoči 10 toliarov na vydržiavanie kata“. Toto bol poplatok patriaci mestu. Jednotlivé úkony vykonané katom, v závislosti od ich charakteru, boli samostatne spo- platnené. Tento poplatok sa už odvá- dzal samotnému katovi. V prípade, ak kat vykonal popravu úradným mečom, to znamená mečom provincie, bol mu vyplatený jeden florén. Ak použil svoj meč, cena za vykonanú prácu stúpila na dva florény.

Za použitie ohňa, lámanie v kolese, rozštvrtenie, napichnutie na kôl, mal kat podľa dohody dostať 4 florény. Utopenie stálo jeden florén a palico- vanie alebo bičovanie 75 denárov. Kat dostal svoju plácu aj v prípade, ak bol nad vinníkom vynesení rozsudok, no rozsudok nebol vykonaný. To bolo v prípade, ak proti vykonaniu trestu voči previnilcovi zakročil samotný ľud. To sa týkalo i zakročenia ľudí proti vy- konaniu popravy priamo na popravis- ku, keď bol kat pripravený svoju prácu vykonať. Iba v tomto prípade bol katovi tento úkon, aj keď nevykonaný, vyplatený. Pre mestá zoskupené v Provincii XIII. spišských miest bolo vypožičia- vanie kata nákladné. Okrem úkonov a katových pomocníkov mesto platilo aj ozbrojený sprievod, ktorý kata spre- vádzal.

Z účtovných kníh mesta Levoča sú zná- me krstné mená katov. V období rokov 1580- 1599 to bol Staško (Stassko, Sta- schko), Janko, Dupko a Jagen. Zaujíma- vú udalosť v súvislosti s katom zazna- menal do svojej kroniky Gašpar Hain. V roku 1573 mal v Levoči kat popraviť dvoch zločínikov. Jeden bol odsúdený na smrť obesením, druhý na lámanie v kolese. Keď kat vystupoval na popra- visko, dostal závrat, spadol z múrika okolo šibenice a zlomil si pravú nohu. Poprava bola prerušená a kata odviezli späť do mesta na tom istom voze, na ktorom viezli späť aj odsúdencu. Popra- va bola odložená na ďalší deň a mesto Levoča si na tento účel muselo vypoži- čať kata z Kežmarku.

Mgr. Zuzana Demčáková,
kurátorka Spišského múzea

Poklady po starých rodičoch – zo šuplíkov na internet

Staré fotografie či dokumenty, ktoré zdedili ľudia po niekoľkých generá- ciách svojich predkov, nie sú obvykle zaujímavé z hľadiska „veľkých dejín“, no môžu obsahovať cenné údaje k miest- nym dejinám, alebo môžu ilustrovať každodenný život danej spoločenskej vrstvy. Tieto dokumenty zachytávajú nielen bežnú rodinnú históriu (naro- denia detí, krsty, ukončenie vzdelá- nia, pracovnú kariéru a podobne), ale niekedy ukazujú aj vplyv dejinných udalostí na životy členov rodiny (napr. arizácie, vyhánanie Nemcov a Maďa- rov na základe Benešových dekrétov, znárodnenie a podobne). Na základe takýchto materiálov môžeme lepšie porozumieť danej historickej dobe. Na týchto materiáloch je zaujímavé, že sa nachádzajú ešte priamo u pôvodcu, ktorý k nim vie prezradiť aj niečo viac.

Takémuto rodinnému fondu sa ve- novala aj Levočanka Laura Strnálová v záverečnej práci v odbore archívni- ctvo na Univerzite Komenského v Brati- slave. Rodinný fond, ktorý spracovala, vlastní pani Monika Schweighoferová

z Bratislavy. Patrila do typickej viacre- čovej rodiny, ktorá sa vnímala prevažne ako nemecká. O svojej zbierke dokáza- la povedať mnoho zaujímavých infor- mácií, ktoré nie sú spísomnené, no ona si ich pamätá zo svojich spomienok, alebo zo spomienok svojich rodičov, či starých rodičov.

Z tohto rodinného fondu sa zachovali písomnosti, grafiky a fotografie od 19. storočia. Najviac z nich vytvoril Karol Schweighofer, otec pani Moniky. Do- kladujú aj obdobie rokov 1945 až 1949, kedy bola rodina Schweighoferovcov perzekvovaná kvôli príslušnosti k ná- rodnostnej menšine. Postihla ich stra- ta občianstva a vyvlastnenie domu, v ktorom dovtedy bývali. Navyše boli zaradení do výmeny obyvateľstva me- dzi Československom a Maďarskom. V tomto prípade zohral významnú úlohu aj podnik Stollwerck, v ktorom Karol Schweighofer pracoval ako úč- tovník. Jeho kolegovia sa zaňho viac- krát zaručili a tak sa aj s rodinou mohol z petržalského „lágra“ vrátiť do mesta. Miesto vlastného domu sa však musel

Fotografia z mája 1945, na ktorej sú Schweighoferovci spolu s internovanými obyvateľmi Bratislavy v dome v Petržalke. Karol Schweighofer je štvrtý z ľavej strany držiaci malú Moniku Schweighoferovú na rukách. Vedľa nich vpravo je jeho manželka s rodičmi. Zdroj: Rodinný archív Moniky Schweighoferovej

nastahovať s rodinou do malej izbičky k svojej mame. Situácia sa zlepšila v roku 1949 prinavrátením občianstva a možnosťou získať aspoň časť domu späť.

Tieto pamiatky spracovala Laura Strnálová do podoby virtuálneho rodinného fondu. Keďže ide o virtuálneho dvojníka reálne existujúcej zbierky, zvolila za cieľové umiestnenie virtuálneho rodinného fondu internetový portál PamMap.sk, ktorého iniciátorom je pán doc. Juraj Šedivý. Výhodou takéhoto sprístupnenia pre majiteľa je v tom, že celá zbierka mu ostáva a teda nepríde o svoje rodinné hodnoty, no verejnosť sa zároveň dostane k hodnotným informáciám a jeho predkovia nebudú zabudnutí. Levočanka L. Strnálová sprístupnila zbierku, prostredníctvom pamäťového portálu PamMap.sk ako súčasť svojej záverečnej práce – spojila tak príjemné s užitočným. A tak si môžete na portáli prezerať rodinný album, či čítať doklady o pohnutých časoch. Otvoríte si zdigitalizovanú fotografiu, či dokument a vedľa nej máte odborný opis (metadáta) ako aj registre (tagy).

Pamäťový portál PamMap.sk sa snaží sprístupniť dejiny, hlavne Slovenska, na základe kombinácie troch základných funkcionalít. Portál funguje jednak ako databáza (ponúka digitalizáty historických prameňov), ako odborná encyklopédia (krátke texty k vývoju miest, ľudí, či udalostí) a ako historický atlas (historické pramene, pri ktorých sa to dá, sú georeferencované a umiestnené na mapu). Silnou stránkou portálu je to, že tam nájdete pramene od paleolitu do súčasnosti, nielen z oficiálnych pamäťových inštitúcií, ale aj od zberateľov, či dokonca priamo potomkov osobností, ktoré boli tvorcami potenciálnych osobných fondov. V súčasnosti ponúka vyše 60 000 digitálnych záberov a takmer polovica z nich pochádza zo súkromných zbierok, teda od pôvodcov, ktorých materiál sa nenachádza v archíve, či inej pamäťovej inštitúcii, ale je ešte v súkromných rukách. Z geografického hľadiska sa najviac materiálov viaže k Bratislave (keďže portál PamMap.sk vznikol pôvodne ako Pamäť mesta Bratislavy), ale už dnes tam môžeme nájsť aj pamäť mesta Košíc, Banskej Bystrice, či menších lokalít ako Turzovka, či Lozorno. No na portáli sa nachádzajú pramene aj k približne ďalším 300 mestám a obciam v rôznych krajinách. Najväčšou výhodou portálu je fakt, že oproti printovému médiu alebo e-knihe je otvoreným dielom – t. j. neustále je možné pracovať na postupnom dopĺňovaní pamäťových jednotiek, resp. ich vylepšovaní. Je otvorený aj pre rodinné zbierky zo Spiša, či priamo z Levoče.

V novembri 2020 získala Laura Strnálová špeciálnu Cenu Daniela Tupého, za najlepšie študentské texty o násilí, extrémizme a zlyhávaní štátu v oblasti ľudských práv. Na základe rodinného archívu spracovala problematiku perzekúcií Nemcov a Maďarov v Československu po roku 1945. Práca s názvom Skupinová netolerancia. Povojnový princíp kolektívnej viny na príklade osudov bratislavskej rodiny Schweighoferovcov zaujala aj odbornú porotu.

**Mgr. Anna Babicová,
Mesto Levoča**

SÚŤAŽ – SOM UMELEC

Rád tvoríš, maľuješ, fotíš? Chceš sa ukázať? Túžiš po tom, aby bola Tvoja tvorba vystavená na viditeľnom a frekventovanom mieste?

Zapoj sa do projektu **SOM UMELEC** a vyjdi z davu. Vytvor obraz, maľbu alebo fotografiu na tému Levoča - Život v meste. Všetky diela budú vystavené vo Veži Baziliky sv. Jakuba počas celej turistickej sezóny. Tvoju prácu tak budú môcť vidieť nielen domáci, ale aj zahraniční návštevníci. Dvaja vyžrebovaní účastníci zároveň získajú zaujímavé ceny: komentovaný výstup na Vežu Baziliky sv. Jakuba pre 4 osoby, knihu Levoča a darčkové predmety Mesta Levoča.

Tak sa ukáž! Žrebujeme 31. mája 2021.

Podmienky: Účasť na projekte nie je limitovaná vekom. Minimálny formát fotografie alebo obrazu je A4. Svoju tvorbu je potrebné odovzdať osobne do 28. mája 2021 v Klientskom centre MsÚ na Námestí Majstra Pavla č. 4 (prízemie) s potrebnými údajmi: meno a priezvisko, názov diela, technika, telefonický kontakt.

Prípadné otázky môžete adresovať: michaela.nemessanyi@levoca.sk

Poznámka: V prípade nepriaznivej pandemickej situácie budú diela zúčastnených prezentované na webe mesta Levoča. Vo veži Baziliky sv. Jakuba budú pre verejnosť vystavené až to pandemická situácia dovolí.

Mgr. Anna Babicová, oddelenie CRaRM

O Z N A M

Mesto Levoča oznamuje občanom a verejnosti, že v mesiacoch január – marec 2021 bola vypracovaná projektová dokumentácia s názvom projektu: **Radnica na Námestí Majstra Pavla č.2 v Levoči – projektová dokumentácia, ÚZPF č.2891/1**. Projekt je financovaný na základe Zmluvy o poskytnutí dotácie zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry Slovenskej republiky v rámci grantového programu Obnovme si svoj dom na rok 2020, číslo MK-5418/2019-423 na ochranu, obnovu a rozvoja kultúrneho dedičstva v oblasti pamiatkového fondu vo výške 30 000 eur. Mesto Levoča sa podieľa na spolufinancovaní projektu vo výške 10 113,60 eur.

Dotácia je určená na realizáciu projektu **„Obnova Radnice v Levoči – 1.ETAPA“** pre stavebné povolenie a realizáciu stavby, rozsahom a obsahom spojené do jednej dokumentácie (jednostupňového projektu). Spracovateľom projektu je Ing. arch. Magdaléna Janovská, autorizovaný architekt SKA.

Cieľom projektu je prinavrátiť objektu Radnice jeho historický význam. Obnoviť túto funkciu a objekt zapojiť do oživeného námestia. Hlavnou zásadou pri obnove objektu bude snaha o maximálnu ochranu, zachovanie a prinavrátenie pamiatkovej podstaty objektu, t.j. všetkých originálnych pamiatkových hodnôt objektu v hmote, tvare, dispozícii, konštrukcii, architektonickom výraze a výtvarnom riešení. Na základe výsledkov pamiatkových výskumov je základným východiskom obnoviť radnicu v podobe rekonštrukcie a modernizácie. Rekonštrukčné práce budú mať charakter umelecko - remeselných a reštaurátorských prác. Modernizácia bude súvisieť s technickým a prevádzkovým zabezpečením budovy a odstránením vlhkosti, ktorá však nebude kolidovať s pamiatkovou podstatou objektu.

***„Realizované s finančnou podporou
Ministerstva kultúry Slovenskej republiky“***

Ochrana lesov pred požiarmi v roku 2021

Lesy sú základnou súčasťou nášho životného prostredia, ekonomiky, kultúry a tradícií. Sprevádzajú človeka od minulosti až po súčasnosť. Najviac rizikovým obdobím, čo sa týka požiaru lesa, je práve jar. Každý rok preto práve v tomto období venujeme zvýšenú pozornosť prevencii lesných požiarov spôsobom upozornení, usmernení, štatistiky, či apelácie na občanov.

V minulom roku bolo v Prešovskom kraji zaznamenaných celkom 43 požiarov v odvetví lesného hospodárstva. Škody boli vyčíslené na 198 550 eur. Pri týchto požiaroch neboli usmrtené ani zranené osoby. Uchránené hodnoty predstavovali čiastku 783 850 eur. Celková plocha zasiahnutá požiarom bola 134 ha. Väčšina prípadov súvisela s nezákonným vypaľovaním trávy a suchých porastov, nedbalosťou a neopatrnosťou. V 10 prípadoch bola príčina vzniku požiaru nezistená, v dvoch prípadoch išlo o zakladanie ohňov v prírode a v 1 prípade o úmyselné zapálenie neznámou osobou. Tieto požiare sú nebezpečnejšie aj preto, že sa často vyskytujú v lokalitách ťažko prístupných pre hasičskú techniku, s nedostatočnými alebo nevhodnými zdroj-

mi vody na hasenie, vyžadujú si nasadenie veľkého počtu príslušníkov a zainteresovaných zložiek, špeciálnej hasičskej a niekedy i leteckej techniky, pričom ich likvidácia je časovo náročná.

Vážení občania, touto cestou Vám chceme pripomenúť, že je potrebné rešpektovať absolútny zákaz vypaľovania suchých porastov a kladení ohňov mimo vyznačených miest. Všetci fajčiari by si mali tiež uvedomiť nebezpečenstvo svojho konania, ak odhodia horiacu zápalku alebo neuhasnený ohorok cigarety do suchej trávy alebo iného porastu. Rodičia by nemali zabúdať na zodpovednosť za konanie svojich detí, ak sa hrajú v prírode. Efektívna prevencia v lesnom hospodárstve je založená aj na

včasnem spozorovaní a ohlásení informácie o vzniknutom požiari, ako aj rýchla lokalizácia miesta, intenzity a rozsahu požiaru na telefónnom čísle 150 alebo 112. Toto je väčšinou rozhodujúcim faktorom na zabránenie vzniku materiálnych škôd veľkého rozsahu. Iste budete so mnou súhlasiť, že rozumnejšie je správať sa zodpovedne a ohľaduplne, ako vynakladať nemalé prostriedky a úsilie pri samotnej likvidácii požiarov a odstraňovaní ich následkov.

pplk. Ing. Viera Suržinová
vedúca oddelenia OPP
Okresného riaditeľstva
Hasičského a záchranného zboru v Levoči

KNÍŽNICA
JÁNA HENKELA
V LEVOČI

web: kniznicalevoca.sk
Instagram: kniznicalevoca
FB: www.facebook.com/kniznicajanahenkela
e-mail: info@kniznicalevoca.sk
Tel.: 053/451 2202 Mobil: 0910 788 895

Milí čitatelia,

knížnica v tomto čase ostáva pre verejnosť na základe výnimky zo zákazu vychádzania otvorená, funguje však stále v obmedzenom režime formou "výdajného okienka".

Knihy je potrebné objednať si vopred

- prostredníctvom online katalógu na stránke levoca.dawinci.sk po prihlásení do Vášho čitateľského konta
- na mailovej adrese objednavky@kniznicalevoca.sk
- cez správu na našej facebookovej stránke
- telefonicky

S výberom kníh vám radi pomôžeme.

Pripravenú objednávku si môžete vyzdvihnúť na nasledujúci pracovný deň.

Žiadosti o medziknižničnú výpožičnú službu (MVS) a rešeršné služby budeme vybavovať prostredníctvom mailovej komunikácie na adrese naucne@kniznicalevoca.sk alebo telefonicky.

Knížnica sa v čase pandémie riadi COVID automatom a nariadeniami vlády, preto našim čitateľom odporúčame sledovať našu webovú stránku a sociálne siete pre aktuálne informácie o fungovaní a platných podmienkach vstupu do priestorov knižnice.

Počas veľkonočných sviatkov bude knižnica zatvorená v dňoch od 2. do 5. apríla.

REVÍZIA

V apríli plánujeme revíziu knižničného fondu. Termín revízie upresníme začiatkom mesiaca apríl. Informácie o termíne nájdete na našej webovej stránke a sociálnych sieťach.

Počas revízie bude knižnica pre verejnosť úplne zatvorená a v tomto čase nebudeme poskytovať ani výpožičné služby na objednávku, vrátane MVS.

Beletria

Alighieri, Dante: Božská komédia – Raj
Austin, Lynn: V tvojej koži
Clayton, Meg Waite: Posledný vlak do Londýna
Dempsey, Eoin: Kam zmizla Rebecca
Durand, Jacky: Stratený receptár a láska, ktorá neumrela
Excobar, Mario: Deti žltej hviezdy
Földvári, Kornel: ...až pod čiernu zem
Gortner, Christopher W.: Vatikánska princezná
Guez, Olivier: Mengeleho zmiznutie
Hajduková, Michaela Ella: Zimný palác
Hrínová, Barbora: Jednorožce
Ivey, Eowyn: Dcéra snehu
Kawaguchi, Toshikazu: Kým vychladne káva
Kerata, Laco: Na okraji mojej hory
Kermel, Eric de: Kníhkupectvo na Bylinkovom námestí
Lamberterie, Olivia de: Zbohom, smútok
Pooley, Clare: Zápisník pravdy
Rimmer, Kelly: Kým ťa nechám odísť
Robards, Karen: Čierna labuť Paríža
Sakmárová, Dominika: Mačací kožuch a ťava pri Čínskom múre
Strout, Elizabeth: Znova Olive
Šmatláková, Zuzana: Nič sa nestalo
Vášová, Alta: Odlety

Romány pre ženy

Benková, Jana: Slabosť ako výhoda
Camden, Elizabeth: Nebezpečné dedičstvo
Farley, Ashley: Požičaný život
Frantz, Laura: Neobyčajná žena
Hlavatá, Dana: Denník chaotickej matky
Hrašková, Eva: Všetko, čo (ne)chcem
Kováčiková, Martina: Budeš iba moja
Macháčková, Monika: Nikdy nebudem piť slany čaj
Monošová, Martina: Ruže pre princeznú
Perkins, Stephanie: Anna a francúzsky bozk
Sarginson, Saskia: Lavička
Serle, Rebecca: O päť rokov

Detektívky a trilery

Bryndza, Robert: Temné piesky
Cole, Daniel: Koniec hry
Derňár, Peter: Škrabot
Dominová, Viktória: S úctou, Priateľ
Edvardsson, Mattias: Dobrí susedia
Fitze, Sebastian: Noe
Horst, Jörn Lier: Jediná
Christie, Agatha: A neostal ani jeden
Jansson, Susanne: Zimná voda
Marrrs, John: Pasažieri
Thal, Juraj: Nôž

Sci-fi a fantasy

Bardugo, Leigh: Deviaty spolok
Clare, Cassandra: Zlaté puto
Collins, Suzanne: Balada o hadoch a vtáčatkách
Sanderson, Brandon: Metalurg; Pyro; Katastrofa
Shusterman, Neal: Uvoľnení
Stiefvater, Maggie: Krvavé preteky
Weir, Andy: Marťan

Literatúra pre mladých dospelých

Bourne, Holly: Všetky moje slzy
Boyne, John: Môj brat sa volá Jessica
Ježovičová, Kristína: Vydrž to so mnou
Kyselicová, Lenka: Algoritmus lásky
Williamson, Natalie: Pravidlá sú na to, aby sa porušovali
Woodfolk, Ashley: Krása, ktorá pretrvá

Literatúra pre deti a mládež

Amftová, Diana: Pavúček Zlatúšik na dobrú noc
Bjørk, Samuel: Detektívi z dvora 2: Prípady neviditeľného psa
Bonilla, Rocío: Súrodenci
Colfer, Eoin: O psíkovi, ktorý prestal brechať
Collet, Emilie: Môj malý Mozart
Cowell, Cressida: Čarodeji dávnovek
Cube Kid: Denník malého Minecraftáka: komiks
Daciute, Evelina: Ako šli slony na návštevu

Eland, Eva: Keď zaklope smútok
Gregg, Stacey: Ostrov stratených koní
Hill, James: Marvel – Mýty a legendy
Kerekesová, Katarína: Websterovci 3
Kinney, Jeff: Denník odvážneho bojka 15: Dolu vodou
Lapinski, L. D.: Cestovná agentúra Tajné svety
Marčeková, Halka: Strašidielka a Bubo-Bubo
Matocha, Vojtěch: Prašina 3 – Biela komnata
Nöstlinger, Christine: Tajný denník: Susi – Paul
O'Leary, Dermot: Toto je nindža mačka a katastrofa na mačkanici
Reuss, Gustav: Hviezdoveda
Rippin, Sally: Polly a Buster
Růžička, Oldřich: Rekordy zo sveta zvierat
Schoenwald, Sophie; Jakobs, Günter: Karneval v ZOO
Small, Lily: Zvieratká z kúzelného lesa – Poník
Zorka
Štelbaská, Zuzana: Mami, kúp mi psa!
Walliams, David: Niečo
Welford, Ross: Čo nerobiť, keď sa stanete neviditeľnými
Whiter, Barb: 101 mega magických trikov

Náučná literatúra pre dospelých

Aldrich, Robert: Novodobé ríše
Allen, Jennie: Von z hlavy
Attenborough, David: Život na našej planéte
Beničková, Marie: Muzikoterapie a edukace
Cohen, Andrew; Cox, Brian: Planéty
Dalio, Ray: Princípy
Garth, John: Světy J. R. R. Tolkiena
Hašto, Jozef; Štrasser, Ján: Slovo blázon nepoužívam
Hett, Benjamin Carter: Ako umiera demokracia
Honigsbaum, Mark: Storočie pandémie
Chesterton, Gilbert Keith: Večný človek
Josiťovic, Igor; Graaf, Judith de: Urban Jungle
Kean, Sam: Mizející lžice, růžový sníh a jiskřící bonbóny
Kolektív autorov: Grafický design pro každého
Kolektív autorov: Veľká kniha živočíchov
Kopáčová, Anna: Zabudnuté bylinky
Kuzela, Ladislav; Čížmárová, Zuzana: Zdravé črevo a trávenie
Matyszak, Philip: 24 hodín v starovekých Aténach
Mlodinow, Leonard: Stephen Hawking – Kniha o priateľstve a fyzike
Moe, John: Úžasný svet depresie
Muntau, Ania Carolina: Pediatrie
Müglová, Daniela: Komunikácia, tlmočenie, preklad
Nestor, James: Dych
Parker, Jennifer: Prvá pomoc pre psy
Pastirčák, Daniel; Prekop Rudolf: Zakázaná výstava 77
Sadler, Thomas W.: Langmanova lekárska embryologie
Sharma, Robin: Tajné listy mnícha, ktorý predal svoje Ferrari
Šmalcová, Anna: Cupcakes
Winston, Sally M.; Seif, Martin N.: Brouci v hlavě
Wolf, Robb: Paleo diéta

...a veľa ďalších! Kompletný zoznam noviniek nájdete na našej web stránke:
kniznicalevoca.sk

u. fond
na podporu
umenia

Nákup kníh z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Významné životné jubileá v mesiaci
apríl 2021 oslávia:

90 rokov

Juraj Babjar

89 rokov

Gizela Čonková

87 rokov

Michal Starigazda

86 rokov

Rudolf Lesnák
Katarína Sívecová

82 rokov

Helena Babíková
Margarita Venglarčíková

81 rokov

Marta Hlipalová

80 rokov

Milan Bobko
Valéria Boložová
Gabriel Laško

79 rokov

Helga Suržinová

78 rokov

Karol Pisoň

77 rokov

Štefan Péchy

75 rokov

Emil Ambrózy
Ján Labanc
Zita Olejárová
PhDr. Ján Valko

70 rokov

Mária Kramarčíková
Ing. Jozef Rusnák
Magdaléna Schneiderová
Apolónia Slaninová

Všetkým oslávencom srdečne blaho-
želáme, prajeme pevné zdravie a veľa
životného optimizmu do ďalších rokov
života.

Vitajte medzi nami:

Natália Billíková
Molly Čonková
Lenka Matvejová
Mária Piatniková
Ema Takáčová
Leo Šurc
Michal Wagner

Manželstvo uzavreli

Tomáš Vabec a Zuzana Mlynarčíková

Opustili nás:

Anna Ogurčáková, rok nar. 1933
Ján Berta, rok nar. 1934
Alžbeta Kočková, rok nar. 1940
Mária Antoňová, rok nar. 1943
Milan Furimský, rok nar. 1947
Jozef Šuňavský, rok nar. 1948
Peter Valentín, rok nar. 1951
Emil Dudaš, rok nar. 1952
Dušan Ledecký, rok nar. 1956
Imrich Mazak, rok nar. 1959

Mgr. Darina Krajňáková, oddelenie OaVP

POHOTOVOSTNÉ LEKÁRNE

**ROZPIS SLUŽIEB
APRÍL 2021**

OKRES LEVOČA

1. 4.	16:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
2. 4.	8:00 - 19:00	Lekárneň Pri Košickej bráne
3. 4.	8:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
4. 4.	8:00 - 19:00	Lekárneň u Barborky
5. 4.	8:00 - 19:00	Lekárneň U Leva
6. - 9. 4.	16:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
10. - 11. 4.	8:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
12. - 16. 4.	16:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
17. - 18. 4.	8:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
19. - 23. 4.	16:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
24. - 25. 4.	8:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max
26. - 30. 4.	16:00 - 20:00	Lekárneň Dr. Max

Lekárneň Dr. Max (Pri podkove 7)
tel. 0901 961 267

Lekárneň Pri Košickej bráne (Košická ulica 86/22)

Lekárneň u Barborky (Ulica Jána Francisciho 45)
tel. 0950 740 256

Lekárneň U Leva (Námestie Majstra Pavla 24)
tel. 053 451 4780

OZNAM

Mesto Levoča oznamuje občanom a verejnosti, že dňa 04.03.2021 prostredníctvom zhotoviteľa DINIS, s.r.o., Kamenica 639 začalo s realizáciou projektu **PRÍRODNÉ KLENOTY POHRANIČIA, ochrana ohrozených druhov pri súčasnom udržateľnom sprístupnení krajinnoprirodných atrakcií miest Starý Sacz a Levoča-inovačné náučné chodníky v lokalitách Miejska Góra a Levočská Dolina - dielo „VODNÁ NÁDRŽ LEVOČA- REVITALIZÁCIA PRÍRODNO-EKOLOGICKÉHO CENTRA ŽABIA CESTA“** s miestom plnenia: Levočská priehrada, pozemky nachádzajúce sa v k.ú. Levoča, na parcelách v zmysle Stavebného povolenia vydaného Obcou Kurimany č. SOU4353/30491-276/17/Dzá zo dňa 03.11.2017, v zmysle Stavebného povolenia vydaného Mestom Levoča č. ŠSÚ4359/30246/17/Dzá zo dňa 03.11.2017 a Rozhodnutím Okresného úradu Levoča, odbor starostlivosti o životné prostredie, štátna a vodná správa č. OU-LE-OSZP-2017/001213-0004/FB zo dňa 07.11.2017.

Dielo bude financované prostredníctvom Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A-Poľsko-Slovensko 2014-2020 (Európsky fond regionálneho rozvoja) a z vlastných zdrojov.

Miroslav Jablonovský, Mesto Levoča

Na slovíčko ohľadne investičných akcií v meste Levoča

Kolegovia z mestského úradu usilovne pracujú na približne 35 projektoch, ktoré Vám postupne predstavia. O mnohých ste už počuli, prípadne ich zaznamenali v programe jednotlivých zasadnutí mestského zastupiteľstva.

Fond na podporu športu je verejnoprávna inštitúcia zabezpečujúca podporu a rozvoj športu, ktorá vznikla na základe zákona č. 310/2019 Z.z. v znení neskorších predpisov (Zákon. č. 323/2020 Z.z.) Jeho hlavným poslaním je vytváranie priaznivých podmienok na rozvoj športu v Slovenskej republike. Fond poskytuje finančné prostriedky formou príspevkov na projekty podpory športu, monitoruje podporné projekty, podieľa sa na propagácii športu v Slovenskej republike, uskutočňuje vzdelávacie aktivity a metodicko-poradenskú činnosť v oblasti športu a v neposlednom rade spolupracuje s medzinárodnými organizáciami a zahraničnými inštitúciami, ktoré pôsobia v oblasti športu. Tento Fond otvoril Výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie príspevku v rámci programu "Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia športovej infraštruktúry, číslo: 2020/001" s termínom prekladania žiadostí do 31.3.2021, do ktorej sa zapojilo aj mesto Levoča. Vo februári mestské zastupiteľstvo schválilo predloženie, spolufinancovanie a vstup do procesu verejného obstarávania na výber zhotoviteľa stavebných prác na projekt **Rekonštrukcia plôch a modernizácia multifunkčného ihriska, Levoča** na existujúcom vonkajšom multifunkčnom ihrisku v areáli Základnej školy, Gašpara Haina v Levoči. V rámci projektu bude riešená kompletná výmena existujúcich umelých športových povrchov – umelého trávniku a tartanu. Súčasťou projektu je aj prepláchnutie a vyčistenie existujúceho odvodňovacieho drenážneho systému podlažia ihriska, výmena poškodených častí obrubníkov v rozsahu cca 10%, výmena všetkých jestvujúcich pryzových obrubníkov vrátane výmeny piesku a geotextílie v mieste doskočiska skoku do diaľky. V rámci modernizácie ihriska bude realizovaný nový náter všetkých existujúcich oceľových konštrukcií ihriska (oplotenie, vstupná bránka, oceľové konštrukcie basketbalových košov). Súčasťou modernizácie bude nové športové vybavenie ihriska (2 ks – nové bránky na minifutbal, 4 – ks nové streetbalové koše).

Štruktúra financovania projektu v prípade schválenia projektu Fondom na podporu športu bude nasledovná, v prípade neschválenia plnej sumy môže byť aj nižšia, čo

by znamenalo vyššie spolufinancovanie zo strany mesta:

- celkové náklady na projekt:

113 725,19 eur

- dotácia PSK (Zmluva č. 943/2020/DPR, ZM_410/2020)):

20 000,00 eur

- dotácia z Fondu na podporu športu:

56 862,59 eur

- vlastné zdroje mesta Levoča:

36 862,59 eur

Ihrisko v areáli Základnej školy, Gašpara Haina v Levoči dlhodobo slúži potrebám nielen žiakov, ale aj širokej verejnosti. Ako jediné v meste spĺňa požiadavky pre konanie atletických podujatí a je dejiskom rôznych súťaží.

Mesto Levoča zároveň pokračuje v rekonštrukcii námestia. Retrospektívne ukončením rekonštrukcie severného parku v roku 2005 bol začatý proces komplexnej prestavby Námestia Majstra Pavla v Levoči. Následne v rokoch 2011 - 2013 prebiehala prestavba južnej časti námestia – I. etapa a v rokoch 2018 – 2020 sa pokračovalo s rekonštrukciou východnej časti Námestia Majstra Pavla – II. etapa, časť A a B. **Prestavba Námestia Majstra Pavla – II. etapa, časť C** je pokračovaním komplexnej rekonštrukcie námestia a bude realizovaná na východnej strane námestia, od komunikácie medzi Bazilikou sv. Jakuba a Mestským úradom v Levoči po severnú časť námestia vrátane chodníka na Košickej ulici po križovanie s Mäsiarskou ulicou. Cieľom je kompletne zrekonštruovať námestie a dať mu formu hodnotného verejného priestoru, v prvom rade pre pešieho návštevníka - vytvorenie bezbariérového priestoru, skvalitnenie povrchov, vytvorenie podmienok pre existenciu pešej zóny na námestí a prístup dopravy len v nevyhnutnej miere. Rekonštrukcia inžinierskych sietí vytvorí podmienky pre rozvoj historických objektov priamo na námestí a skvalitní ich funkčnú prevádzku a umožní vlastníkom objektov ich plnohodnotné využitie. Celkové architektonické riešenie sa snaží o priznanie doby, v ktorej sa táto rekonštrukcia uskutočňuje. Návštevník nebude zavádzaný historizujúcimi prvkami, ale bude mu jasné, čo je v skutočnosti na

Námestí Majstra Pavla to hodnotné - historické meštianske domy, Bazilika sv. Jakuba, mestská radnica. Okrem nových povrchov, prvkov drobnej architektúry, osvetlenia a zelene na námestí sa vymenia aj staré rozvody inžinierskych sietí - vodovod spolu s prípojkami, elektrické rozvody, slaboprádové rozvody, prípojky dažďovej a splaškovej kanalizácie, doplnia sa slaboprádové rozvody (internet, rozvody kamerového systému, telefón), zrealizujú sa nové rozvody zavlažovania. Zavlažovanie bude napájané z existujúcej nádrže pri evanjelickom kostole, ktorá doteraz slúžila ako požiarna nádrž. Na to bude využívaná hlavne dažďová voda. Rekonštrukcia spevnených povrchov ciest a chodníkov spočíva vo výmene podkladových vrstiev a ako povrch bude použitá nová kamenná dlažba v súlade s už doteraz zrealizovanou rekonštrukciou Námestia Majstra Pavla. Doplnia sa nové stĺpy verejného osvetlenia (vrátane umiestnenia zásuviek pre napájanie stánkov počas trhov), prvky drobnej architektúry, obnovia sa zelené plochy a doplní sa nová líniová zeleň po obvode námestia vrátane vzrastlej stromovej zelene. V tomto bode chceme zdôrazniť dosiahnutý kompromis medzi žiadosťou občanov Levoče a pôvodným projektom rekonštrukcie námestia. Na žiadosť Mesta Levoča zo dňa 25. 10. 2018 Krajský pamiatkový úrad súhlasil s ponechaním stromov určených predtým na výrub a trávnikov. Čo sa týka financovania, celkové náklady stavby prestavby, resp. rozpočítovaný náklad je účtyhodných 1 014 747,56 eur bez DPH. Projekt bude financovaný z Dotácie Ministerstva financií SR na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok z roku 2020 v sume 875 000 eur. Okrem toho Mesto Levoča z dôvodu dofinancovania projektu podalo žiadosť o regionálny príspevok k Výzve 04/OÚ-LE/2020, ktorá je zaradená do návrhu ročných priorit na rok 2021 a bude predložená na schválenie Rade pre rozvoj najmenej rozvinutého okresu. Zároveň požiada o dotáciu Ministerstvo financií SR - záchrana a obnova kultúrnych pamiatok na rok 2021. Predpokladáme, že práce v rámci tejto etapy prebehnú od mája do decembra 2021.

Lucia Babejová, Mesto Levoča

Zverejnenie informácie o úrovni triedenia komunálneho odpadu za rok 2020

Zber zmesového komunálneho odpadu v meste Levoča sa v roku 2020 uskutočňoval podľa harmonogramu zberu ZKO. Okrem vývozu ZKO od obyvateľov, bol zabezpečovaný aj vývoz ZKO od právnických osôb, u ktorých sa v meste Levoča realizuje tzv. množstvový zber. Drobný stavebný odpad, ako aj objemný odpad bol zbieraný počas uplynulého roka 2-krát, a to na jar a v jeseni, podľa aktuálne vydaného harmonogramu. Vyzbieraný odpad bol následne dovezený na Zberný dvor, kde bol roztriedený na jednotlivé komodity a pripravený na ďalšie nakladanie. Všetok odpad určený na zneškodnenie v roku 2020 bol vyvezený na skládku odpadov Kúdelník II v Spišskej Novej Vsi. V roku 2020 bolo v meste Levoča zneškodnených celkovo 3225,16 t odpadu a zhodnotených bolo 1698,92 t odpadu.

Tabuľka 1. Vyprodukovaný odpad v meste Levoča

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Drobný stavebný odpad (t)	265,17	420,20	648,60	606,92	256,61	114,44
Zmesový komunálny odpad (t)	3146,65	3272,60	3353,34	3445,28	3145,36	3106,04
Objemný odpad (t)	72,13	87,92	110,50	112,58	73,18	4,68

V roku 2020 sa v meste Levoča vyzbieralo a skládkovaním zneškodnilo celkovo 3106,04 t ZKO. Každý občan mesta v uplynulom roku vyprodukoval v priemere 210,98 kg ZKO, na opätovné zhodnotenie vytriedil 115,40 kg odpadu.

Tabuľka 2. Zneškodnený a zhodnotený odpad v meste Levoča

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
zneškodnené odpady (t)	3484,77	3780,96	4112,44	4164,78	3475,15	3225,16
zhodnotený odpady (t)	398,93	505,91	488,42	1222,54	1653,298	1698,92

Triedené zložky komunálneho odpadu

Zber a preprava triedených zložiek komunálneho odpadu od obyvateľov sa uskutočňovala v pravidelných intervaloch podľa vopred stanoveného harmonogramu zberu. Od organizácií a podnikateľov bol vývoz zabezpečovaný podľa aktuálnej potreby. Vytriedené zložky komunálneho odpadu majú občania možnosť doniesť aj priamo na Zberný dvor. Opätovné zhodnotenie odpadov je po vytriedení a zmenšení objemu zabezpečované v priebehu roka prostredníctvom zmluvných partnerov. V roku 2020 občania mesta vytriedili nasledovné komodity a množstvá odpadu:

Tabuľka 3. Triedené zložky odpadu v meste Levoča

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategória odpadu	2018 spolu v t	2019 spolu v t	2020 spolu v t
20 01 01	Papier a lepenka	O	214,07	282,055	297,279
20 01 39	Plasty	O	74,12	83,675	115,148
20 01 02	Sklo	O	93,28	169,001	167,43
20 01 40	Kovy	O	391,82	528,929	405,46
20 01 03	VKM	O	12,5	6,036	18,36
20 02 01	BRO	O	350,44	495,48	608,04
20 01 35	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	N	15,38	9,637	8,8
20 01 36	Vyradené elektrické a elektronické zariadenia	O	19,54	23,396	27,213
20 01 25	Jedlé oleje a tuky	O	0,38	0,81	0,813
20 01 10	Šatstvo	O	40,10	43,25	38,6
20 01 33	Batérie a akumulátory	N	0,66	0,67	0,397
20 01 23	Vyradené zariadenia obsahujúce CHF uhlíkovodíky	N	10,22	10,189	11,305
20 01 21	Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	N	0,03	0,17	0,075

ZBER ZKO POČAS VEĽKONOČNÝCH SVIATKOV:

2. 4. 2021

Veľký piatok **zber nebude**
tento rajón sa vyzbiera 1. 4. 2021 !!
(prosíme pripraviť zberné nádoby vo štvrtok)

Technické služby mesta Levoča
Zberný dvor, Kežmarská cesta, 054 01 Levoča
Tel: 0903 418 229, 0910 867 430,
Facebook: Zber odpadu v Levoči

5. 4. 2021

Veľkonočný pondelok
zber bude bez zmeny

Miera triedenia v meste Levoča
v roku 2018 bola 23,18%.

Miera triedenia v meste Levoča
v roku 2019 bola 32,37%.

**Miera triedenia v meste Levoča
v roku 2020 bola 35,90%.**

Mgr. Branislav Mindáš
riadiťel' TSML

NAJNIŽŠIA CENA ELEKTRINY NA SPIŠI

Slovenská spoločnosť RIGHT POWER dodáva zelenú energiu z obnoviteľných zdrojov stovkám spokojných domácností už 15 rokov. Naša energia je ekologicky udržateľná a ekonomicky výhodná.

UŠETRITE DESIATKY EUR!

Domácnosti s vyššou spotrebou **v tarife D2 s RIGHT POWER ušetria** pri priemernej ročnej spotrebe* **až 33,90 €****.

Domácnosti s elektrickým výhrevným vykurovaním **v tarife D5** môžu s nami ušetriť dokonca **až 125 €****.

ZA OPÝTANIE NIČ NEDÁTE

Zavolajte nám alebo pošlite mailom **výúčtovaciu faktúru**.

Náš ochotný zákaznícky servis Vám vypracuje nezáväznú cenovú ponuku presne ušitú pre potreby Vašej domácnosti. Garantujeme však, že našej ponuke len ťažko odoláte.

SLOVENSKÝ
DODÁVATEĽ
ENERGIÍ

DODÁVAME AJ PLYN

Do nášho portfólia sme zaradili aj dodávku plynu. Naša cena je najnižšia na slovenskom trhu, rovnako ako cena elektriny. S RIGHT POWER môžete **ušetriť na plyne až do 33 €**** ročne v porovnaní s dominantným dodávateľom plynu.

Odoberajte od RIGHT POWER oboje komodity a ušetríte dvojnásobne!

O NÁS

Spoločnosť RIGHT POWER je lídrom na európskom trhu s energiami. Zaoberáme sa dodávkami elektriny a zemného plynu na Slovensku a v Čechách výhradne z obnoviteľných zdrojov, pretože nám záleží na budúcnosti našej planéty. Medzi našich spokojných zákazníkov patria stovky domácností, firiem a obcí. S RIGHT POWER si každý môže dovoliť byť ekologický.

* uvedené údaje sú vypočítané zo štatistických hodnôt a na základe najčastejšie pridelených distribučných sadzieb.

** ceny sú uvedené s DPH.

@rightpowerenergie

kontakt@rightpower.sk

Na Bráne 8665/4, 010 01 Žilina

www.rightpower.sk

+421 902 111 144

Interreg
Poľsko-Slovensko

Názov projektu:

PRÍRODNÉ KLENOTY POHRANIČIA. Ochrana ohrozených druhov pri súčasnom udržateľnom sprístupnení krajinnoprirodných atrakcií miest Starý Sacz a Levoča – inovačné náučné chodníky v lokalitách Miejska Góra a Levočská Dolina.

Program: Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A-Poľsko-Slovenská republika 2014 – 2020

Vedúci partner projektu: Gmina Starý Sacz, www.starysacz.pl

Partner projektu: Mesto Levoča, www.levoca.sk

Opis projektu – predmet projektu: vytvorenie dvoch turistických atrakcií vo významných prírodných lokalitách, ktoré budú vybudované tak, aby čo najmenej (vo fáze výstavby a prevádzky) zasahovali do rastlinných a živočíšnych zdrojov. V meste Starý Sacz v lokalite Miejska Góra vznikne chodník v korunách stromov (dl. 212,47 m), ktorý umožní pozorovanie prírody inováčnym neinvazívnym spôsobom.

Prístup k atrakcií bude zabezpečovať no-

vátorská prírodná trasa prezentujúca život obojživelníkov vyskytujúcich sa na chránenom území Popradský Park Krajobrazowy, ktorá bude deti a mládež vzdelávať čo sa v prírode nachádza, ako sa správať v prírode.

Pre Levočskú Dolinu je navrhnutý náučný chodník prezentujúci život tunajších obojživelníkov a najvzácnejšie prvky miestnej flóry. Trasa (dl. 1 175 m) bude viesť okolo priehrady. Prvá časť trasy bude zameraná na obojživelníky, druhá na miestnu flóru. Celok budú dopĺňať atraktívne prvky drobnej architektúry, ktoré najmä najmladším turistom umožnia spoznať vzácne skvosty fauny a flóry nachádzajúce okolo levočskej priehrady.

Pred vstupom do areálu projekt predpokladá vybudovanie parkoviska v počte 37 miest pre osobné autá, z toho 3 miesta pre imobilných. Návrh projektu predpokladá rozšírenie náučných plôch ako zázemia jestvujúcej

vodnej nádrže. Jestvujúca spevnená príjazdová komunikácia ku chatovej osade je navrhnutá s posunutím až za oploenie navrhovaného rozšírenia areálu. Oploenie areálu bude v plnom rozsahu.

Vstup na parkovisko je umocnený navrhovaným vzrastlým stromovým solitérom. Pri vstupe do areálu je navrhovaný objekt informačného centra. Areálovú hlavnú pešiu komunikáciu lemuje novovysadená stromová aleja. Areál bude doplnený o interaktívny náučný chodník, ktorý tvorí uzavretý okruh prechádzajúci okolo vodnej nádrže a tiež sedom, lúčnym a lesným porastom.

Každoročnou migráciou žiab dochádza k usmrteniu veľkého množstva žiab na ceste III/3225. Predmetom riešenia je ochrana migrujúcich žiab formou zábran a priechodov pod komunikáciou. Pešiu komunikáciu vo väzbe na vstup križuje ďalší peší ťah, ktorým sa prakticky sprístupňujú všetky aktivity v areáli. Zásobovacia doprava bude realizovaná po spevne-

Partneri	EFRR (Európsky fond regionálneho rozvoja)	Prostriedky štátneho rozpočtu	Rozpočet jednotky územnej samosprávy	Oprávnené výdavky	% finančného príspevku z EFRR
Vedúci partner/ Gmina Starý Sacz	840 135,02 €	0,00 €	148 259,14 €	988 394,16 €	85%
Partner projektu/ Mesto Levoča	1 655 971,30 €	194 820,15 €	97 410,09 €	1 948 201,54 €	85%
Suma	2 496 106,32 €	194 820,15 €	245 669,23 €	2 936 595,70 €	85%

nej komunikácii lemujúcej areál vodnej nádrže.

Aktivity vnútri areálu sú navrhované tak, aby nedochádzalo, podľa možností, ku kríženiu prevádzok. Hneď po ľavej strane od vstupu vo väzbe na vodnú plochu je navrhovaný detský svet. Návrh predpokladá preosadenie jestvujúcej detskej zostavy a doplnenie o novú zostavu, ktorá obsahuje rôzne formy hracej funkcie – a to herná zostava LOŇ, pružinová hojdačka ŤAVA, pružinová hojdačka ZAJAC, pružinová hojdačka LOS. Umiestnenie detského sveta do tejto polohy je aj z dôvodu, že voda vo vodnej nádrži je v tejto polohe najplytšia. Oproti areálu detského ihriska bude situované prekryté pódium využívané pre rôzne aktivity.

Chodníkom sa dostaneme k jestvujúcemu objektu – „Domu prírody“. Z hľadiska funkčného bude objekt využívaný ako prírodovedná expozícia včítane priestorov pre cieľnú výuku ochrany a poznávania prírody. Časť objektu bude využívaná ako technické zázemie areálu.

Na novo upravenej ploche vedľa hlavného objektu sa vybuduje krytý prístrešok-altánok s výhľadom na vodnú plochu. V rámci podlahy prístrešku, v jeho zadnej časti, bude podlaha upravená v tvare šachovnice. Navrhovaný altánok bude plniť funkciu krytého relaxačného sedenia, prípadne

spoločenského vyžitia v nepriaznivom počasí.

Ďalej vo väzbe na vodnú plochu je navrhnuté nové mólo s dvomi vyústeniami smerom do vody. Súčasťou objektu bude krytá výhľadová veža. Mólo bude osadené čiastočne na brehu vodnej nádrže a čiastočne na vodnej ploche v mierne sa zvažujúcom teréne. Z hľadiska funkčného bude mólo slúžiť jednak pre aktívny a jednak pre pasívny oddych návštevníkov. Z hľadiska aktívneho odpočinku sa jedná o vybudovanie prístavného móla pre člny a vodné bicykle, z hľadiska pasívneho odpočinku bude mólo slúžiť ako priestor na slnenie.

V minulosti sa nachádzalo pri vodnej ploche aj provizórne pieskové ihrisko. Návrh počíta s jeho komplexnou rekonštrukciou. Ukončenie areálu v tejto polohe je oddychovou zónou pre rybárov. V tejto polohe je tiež navrhovaný sklad dreva-ako súčasť prístreškov oddychovej zóny.

Medzi vnútroareálom plážového ihriska a prirodzenou hranicou lesa je navrhovaná zóna pre poriadanie piknikov – vonkajšie ohniská s prestrešenými sedeniami.

Plochy napravo od vstupu do areálu budú slúžiť na športové využitie - univerzálne ihrisko a zážitkový areál s lanovým parkom. Terénny zlom vedľa

pešej komunikácie bude využitý na umiestnenie lavičiek.

Ciele projektu:

Hlavným cieľom projektu je prehlbovanie spolupráce mesta Starý Sacz a Levoča, tvorba riešení, ktoré umožnia racionálne turistické sprístupňovanie významných prvkov prírodného a krajinného dedičstva Karpát. Tvorba nových turistických produktov spôsobom, ktoré minimalizujú vplyv na vzácnu flóru a faunu v dvoch prihraničných regiónoch. Umožnenie všestranného rozvoja poľsko – slovenského pohraničia, zlepšenie kvality života obyvateľov periférnych oblastí oboch štátov.

Špecifické ciele: vykonávanie spoločných aktivít v oblasti prehlbovania vedomostí o prírodnom dedičstve Karpát, vytvorenie novej turistickej atrakcie založenej na prírodných a krajinných zdrojoch poľsko-slovenského pohraničia.

Obdobie realizácie:

01.09.2019 – 30.06.2022

Hodnota projektu, spolufinancovanie z fondov Európskej únie:

Celková hodnota projektu:

2 936 595,70 eur

Oprávnené výdavky:

2 936 595,70 eur

**Mgr. Anna Babicová,
Mesto Levoča**

Vizualizácia projektu: Levoča

Vizualizácia projektu: Starý Sacz:

Kúpeľníctvo v Levoči

Hygiena, akú poznáme dnes, sa veľmi líšila od tej pred dvoma či troma storočiami. Denné umývanie nebolo bežným javom, dokonca ani v meštianskych rodinách. Dámy radšej používali púdre a voňavky, ako mydlo a vodu. Väčšina domov v centrálnej časti mesta, ale aj v bočných uliciach, mala síce oddávna vlastné studne, ale voda v nich bola veľmi zlá. Vodovod či kúpeľne v domoch chýbali. Pre domy bez studní mesto vybudovalo v roku 1779 na Hornom rínku (námestí) kamennú, na Dolnom rínku drevenú nádrž na vodu – obe slúžili ako cisterny. Ďalšie nádrže s vodou boli umiestnené vo všetkých častiach mesta: okrem Košickej ulice boli na Ružovej ulici, pri gymnaziálnom kostole, na križovatkách Žiackej ulice s Novou ulicou, pri Nižnej bráne, pivovare a pri Schüllerbrunne. Zásobovanie pitnou a aj úžitkovou vodou sa vyriešilo v Levoči až v 20. storočí. Zlá situácia bola však aj v čistote chudobnejšieho obyvateľstva. Nedostatočná hygiena medzi prostým ľudom a veľmi znečistené ulice i dvory domov zapríčinili vysokú úmrtnosť obyvateľstva a ľahšie sa šírili rôzne infekčné choroby.

Mesto sa snažilo zabezpečiť hygienu pre svojich obyvateľov aspoň verejnými očistnými kúpeľmi. Najstaršie mestské kúpele sa spomínajú v roku 1551 ako Domus Balnei a prevádzkovalo ich mesto v dome vedľa mestského hostinca, ktorý sa neskôr stal jeho súčasťou (dnes mestské divadlo). Uvádza sa aj v dokumente z komisionálnej obhliadky mesta v roku 1603 po morovej nákaže, opäť na tom istom mieste.

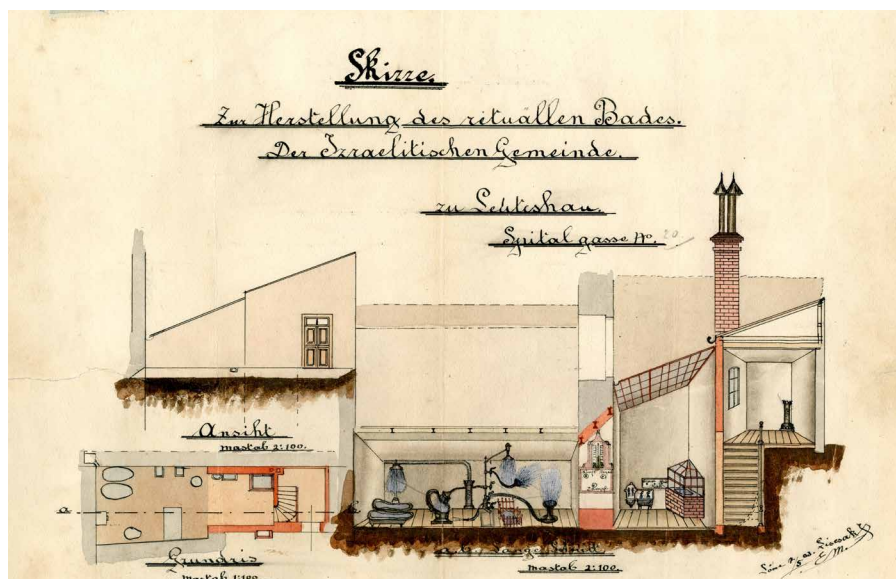
S početnejšími správami o kúpeľoch v meste sa stretávame v archívnych dokumentoch až začiatkom 19. storočia. V prvých troch desaťročiach mestu

riadne fungujúce očistné kúpele chýbali. Priamo v centre mesta vieme iba o existencii súkromných kúpeľov. Prvé boli zriadené medzi rokmi 1845-1869 na Mäsiarskej ulici č. 12, kde neskôr začiatkom 20. storočia sídlil Dievčenský výchovný ústav Terézie Kohnovej s internátom. Majiteľom ďalších takýchto kúpeľov bol aj Alexander Lumitzer, ktorý zriadil vo svojom dome na Špitálskej ulici č. 18 v roku 1865 prvé moderné verejné očistné zariadenie – sprchu. Uvažoval aj o zriadení vaňových kúpeľov. Nové, komfortné sprchové, vaňové a parné kúpele otvoril pre verejnosť v septembri 1868 Bernard Tyrnauer.

Ostali v prevádzke dlhšiu dobu, ale ich nevýhodou bolo, že boli vzdialenejšie od mesta. Umiestnené boli totiž pri liehovare a ich fungovanie bolo závislé na prevádzke liehovaru. Najvýznamnejšie z hľadiska verejnosti boli od roku 1881 kúpele Gustáva Kollinaya na Špitálskej ulici č. 19. Boli zariadené porcelánovými a zinkovými vaňami. Od roku 1894 boli otvorené nepretržite po celý týždeň, počas zimy boli v prevádzke v piatok, sobotu a nedeľu, pričom kúpeľné kabínky boli vyhrievané. Poskytovali aj ihličnaté alebo minerálne kúpele.

Levočania tiež využívali na severnom konci mesta pri Levočskom potoku tzv. Mestskú záhradu. Istý súkromník tam v 50. rokoch 19. storočia postavil budovu a pri nej kúpele, ktoré tieto od neho mesto odkúpilo. V 60. rokoch tam podávali studené a teplé jedlá, pivo, rôzne druhy vína, kávu a pod. Chodili tam väčšinou bežní ľudia, a tak sa mestská záhrada stala akousi ľudovou záhradou. V jej susedstve bola strelnica streleckého spolku, ktorý si budovu v roku 1871 aj prenajal a v roku 1872 postavil pri nej kolkáreň. Samotné kúpele pozostávali vtedy z drevených kabín s vaňami, do ktorých napúšťali teplú vodu. Kúpele v mestskej záhrade boli časom v zlom stave.

Mesto si uvedomovalo povinnosť zabezpečiť pre obyvateľov vyhovujúce moderné očistné kúpele, a preto

Projekt židovských rituálnych kúpeľov na Špitálskej ulici č. 20 v Levoči z roku 1903 (Zdroj: Spišský archív v Levoči)

Kúpele v mestskej záhrade s hostincom a kolkárňou
(zdroj: Archív Sp. dejepisného spolku)

mestské zastupiteľstvo v roku 1880 rozhodlo o výstavbe novej kúpeľnej budovy. Zastupiteľstvo tiež prerokovalo aj návrh na zriadenie verejných kúpeľov v samotnom meste. Návrh žiaľ neprešiel. Nový areál v mestskej záhrade s kúpeľným domom podľa projektu levočského architekta Antona Müllera už poskytoval vyšší štandard. Pre Levoču ako mesto s väčším počtom úradov, škôl a vojenskej posádky to predstavovalo nevyhnutnú potrebu. Mestská záhrada sa stala veľmi obľúbeným miestom pre konanie rôznych ľudových zábav i slávností streleckého spolku. V zime bolo nablízku klzisko a v lete tenisové dvorce. Za mestskou záhradou bola plaváreň. Začiatkom 20. storočia začala mestská záhrada trochu upadať v súvislosti so susediacou pílou. Napriek tomu mesto využilo tento priestor a v roku 1949 tu vybudovalo letné kúpalisko.

Aj v polovici 20. storočia ešte existovali domácnosti, ktoré nemali vybudované kúpeľne. Mesto reagujúc na zaostalosť bytovej kultúry zriadilo v roku 1957 očistné verejné kúpele v zadnom trakte budovy Tatry, kde boli už aj v minulosti kúpele. Aby boli služby pre obyvateľov čo najkvalitnejšie, poskytovali komunálne služby parné a vaňové kúpele.

Až do začiatku druhej svetovej vojny malo v Levoči svoje zastúpenie aj židovské obyvateľstvo. Neodmysliteľnou súčasťou judaistickej viery sú rituálne kúpele známe pod označením mikve.

Využitie kúpeľov malo dôležitú úlohu nielen ako súčasť rituálov, ale aj ako súčasť každodenného života rodiny. Pre židovskú komunitu v Levoči bolo významnou udalosťou otvorenie židovskej synagógy v roku 1899, ktorú projektoval tiež Anton Müller a pri ktorej sa postupne vybudovala škola a rituálne kúpele. Početná židovská komunita mala takéto kúpele v roku 1903 aj na Špitálskej ulici č. 20. Zriadil ich vo svojom dome Jakub Rácz a boli v susedstve Kollinayových očistných kúpeľov. V roku 1921 vznikla v rámci židovskej obce osobitná ortodoxná židovská náboženská obec s vlastnou modlitebňou. Staviteľia Ing. Alexander Bárta a Ing. Eugen Ormay vypracovali v roku 1926 projekt na adaptáciu dvoch miestností v budove na Ružovej ulici č. 31 pre ich vlastnú rituálnu židovskú kú-

peľňu s kúpeľným bazénom, dvomi železnými emailovými kúpacími vaňami i kabínkami so zavedeným mestským vodovodom. Teplú vodu zabezpečoval tepelný kotol. Kúpele mohli používať iba členovia tejto náboženskej obce a využívali ich ešte v roku 1939.

V 50. rokoch 19. storočia obyvateľom mesta slúžili i kúpele Peklo, ale boli aj veľmi obľúbeným miestom výletov. Neboli veľké, stál tam iba hostovský dom so šiestimi kúpeľnými vaňami, no ležali v krásnom prostredí za Levočskou Dolinou, uprostred doliny poníže prameňa, v tom čase považovaného za liečivý. Patrili mestu, ktoré ich prenajímalo. Prvýkrát sa archívne dokumenty zmieňujú o mestských kúpeľoch pri hornom majeri v roku 1821, keď Spišská župa riešila sťažnosť vyše 20 občanov obce Uloža na násilné zverbovanie vojskom Jána Repaského z Uloža, sluhu arendátora levočských kúpeľov Jozefa Czimsa, v noci 27. júna 1821. V roku 1849 založil Jakub Bartsch akciovú spoločnosť na ich prenájom. Aj tu sa konali majálesy i spoločenské stretnutia. Kúpele však v 60. rokoch veľmi upadli. Snahy dať ich do poriadku nevedli k veľkému úspechu, napokon ich úlohu prevzali od roku 1895 Levočské kúpele. Tie už ale slúžili pre oddych a liečbu nielen miestnych obyvateľov, ale aj pre zámožnejšiu klientelu. O ich histórii a osude si budete môcť prečítať v budúcom čísle.

PhDr. Slávka Sámelová
Spišský archív v Levoči

Kúpele Peklo

**Základná škola, Francisciho 11,
05401 Levoča**

Milí rodičia budúcich prvákov!

ZÁPIS DETÍ DO 1. ROČNÍKA NA ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022

sa uskutoční v termíne

**od 01.04.2021
do 30.04.2021**

**formou elektronickej prihlášky
vzhľadom k súčasnej epidemiolo-
gickej situácii.**

Zapisujú sa deti narodené
od 1.9.2014 do 31.8.2015
a deti, ktoré mali v minulom šk.
roku odklad školskej dochádzky.

Ak to súčasná pandemická situácia, v súvislosti s ochorením COVID - 19 dovoľí, veľmi radi vás privítame v priestoroch našej školy. Budete mať možnosť pozrieť si našu školu a jej moderné vybavenie, zúčastniť sa vyučovacieho procesu v ktorejkoľvek triede a porozprávať sa s našimi pani učiteľkami. Ak to nebude možné, radi Vám odpovieme na otázky aj telefonicky na čísle 0910 867 463, e-mailom na adrese zsfrancisciho@gmail.com a oboznámime Vás aj s projektami našej školy:

MATEMATICKÉ HRY NA ŠACHOVNICI, BUBO, MOJA PRVÁ ŠKOLA, ZDRAVÁ ŠKOLA, FENOMÉNY SVETA, DUÁLNE VZDELÁVANIE, PESTRÁ STRAVA BEZ ZBYTOČNEJ CHÉMIE, NP POMÁHAJÚCE PROFESIE V EDUKÁCIÍ DETÍ A ŽIAKOV, ZLEPŠENIE KLÚČOVÝCH KOMPETENCIÍ ŽIAKOV ZÁKLADNEJ ŠKOLY (ODBORNÉ UČEBNE - FYZIKY, CHÉMIE, BIOLÓGIE, TECH. VÝCHOVY) a iné.

Vaše deti sa môžu stať členmi detského folklórneho súboru **VENČEK**, ktorý má viac ako dvadsaťročnú tradíciu a pracuje pod vedením kvalifikovaných pedagógov, môžu využiť krúžkovú činnosť podľa ich záujmu, či byť súčasťou detskej organizácie **FÉNIX**.

Ďalej ponúkame : vyučovanie cudzích jazykov od 1. ročníka, posilnenie anglického jazyka, matematiky a slovenského jazyka, od 1. ročníka pohybovú prípravu v záujmovom krúžku, vyučovanie informatiky od 2.ročníka, kvalitné a zážitkové vyučovanie pod vedením kvalifikovaných pedagógov, odbornú pomoc špeciálneho pedagóga pre deti s poruchami učenia, interaktívnu techniku

**Základná škola, Námestie Štefana
Kluberta 10, 054 01 Levoča**

oznamuje, že

**zápis do 1. ročníka
sa uskutoční**

**od 01. 04. 2021
do 30. 04. 2021.**

**V tomto termíne je možné vyplniť
elektronickú prihlášku
na www.klubert.edupage.org**

Naša ponuka:

- kvalifikovaní pedagogickí zamestnanci
- realizácia rôznych záujmových útvarov
- výhodná poloha školy blízko centra mesta
- rozšírené vyučovanie o poznávanie histórie a kultúry nášho mesta a okolia
- vyučovanie anglického jazyka od prvého ročníka
- inovatívne formy vyučovania
- organizovanie školy v prírode, lyžiarskych a plaveckých výcvikov
- organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí pre deti a rodinných príslušníkov počas roka
- návštevy kultúrnych, športových a vzdelávacích podujatí, divadelné predstavenia, koncerty, tvorivé dielne
- ranná a popoludňajšia činnosť školského klubu detí
- školská jedáleň
- multimediálne učebne
- zrekonštruované priestory školy, telocvičňa a multifunkčné ihrisko

Vzhľadom na epidemiologickú situáciu nevieme v tejto chvíli určiť formu zápisu do 1. ročníka, preto Vás prosíme, aby ste pravidelne sledovali náš web (klubert.edupage.org), kde nájdete ďalšie usmernenia.

Kontakt: 0911389148

Tešíme sa na vás!

**Mgr. Jana Milčáková,
riaditeľka školy**

v každej triede 1.stupňa, organizovanie školy v prírode, korčuľovania, plaveckého a lyžiarskeho výcviku, prípravu talentovaných detí na rôzne súťaže a olympiády, rozmanitú a pútavú činnosť v ŠKD pre žiakov 1. – 4. ročníka.

Tešíme sa na Vás!!!

**Overenie údajov, ktoré vyplníte
v elektronickej prihláške, sa uskutoční po skončení zápisu, teda po**

**Základná škola, Gašpara
Haina 37, 054 01 Levoča**

oznamuje, že

**zápis do 1. ročníka
sa uskutoční**

**od 01. 04. 2021
do 30. 04. 2021.**

VÁŽENÍ RODIČIA, MILÍ PREDŠKOLÁCI!

Srdečne Vás pozývame k zápisu do 1. ročníka, ktorý sa bude konať na **webovej stránke** našej školy **elektronickou formou** alebo telefonicky na nižšie uvedenom telefónnom čísle. Všetky dôležité pokyny k zápisu nájdete na našej webovej stránke. **Ďakujeme.**

Prehľad našej výchovno-vzdelávacej činnosti, ponuku aktivít, projektov realizovaných školou si môžete prezrieť na webovej stránke školy. Virtuálnou prehliadkou spoznáte aj areál školy, interiéry budov, tried, moderne vybavených učební. Vzhľadom na súčasnú situáciu, ktorá nám nedovoľuje privítať Vás priamo u nás v škole, pozývame Vás pozrieť sa na prácu našich žiakov na vyučovaní, v ŠKD prostredníctvom videa na stránke.

Kontakt:

Telefón: 0911 615 771

E-mail: skola@zsghaina.org

Web školy:

www.zsghaina.edupage.org

PRÍDTE MEDZI NÁS! TEŠÍME SA NA VÁS!

**Mgr. Štefánia Tomalská Repaská,
riaditeľka školy**

30.04.2021.

K overeniu údajov je potrebné priniesť:

- rodný list a preukaz poistenca dieťaťa,
- občiansky preukaz zákonného zástupcu.

Kontakt: 053/4512515, 0910 867 463,
zsfrancisciho@gmail.com

**Mgr. Viera Adamkovičová,
riaditeľka školy**

Spojená škola internátna, Námestie Š. Kluberta 2, Levoča

Milí rodičia prváčikov!

Termín zápisu detí do základnej školy sa opäť blíži. Ak máte dieťa so špeciálnymi vzdelávacími potrebami a obávajú sa, ako zvládne základnú školu, pridte k nám

v termíne od 19. 4. do 23. 4. 2021.

V našej SŠI poskytujeme vzdelávanie a výchovu v týchto organizačných zložkách:

- **ZŠ pre žiakov so zrakovým postihnutím** – obsah vzdelávania je takmer zhodný so vzdelávacím programom pre žiakov na bežných ZŠ. Vyučovacie metódy sú však prispôbené žiakom nevidiacim, slabozrakým alebo žiakom s poruchou binokulárneho videnia (tupo-zrakosť, škulavosť).
- **ZŠ pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou** – je určená pre žiakov s poruchami reči alebo poruchami učenia. Žiaci postupujú podľa vzdelávacích programov pre bežné základné školy, ktoré sú prispôbené ich špeciálnym potrebám.

- **ŠZŠ pre žiakov so zrakovým postihnutím** – je pre žiakov s mentálnym a zrakovým postihnutím. Žiakov vzdelávame podľa stupňa mentálneho postihnutia (variant A, B alebo C) s prihliadnutím na ich zrakové alebo ďalšie postihnutie.

Naše benefity:

- Každý učiteľ je špeciálny pedagóg.
- Ku každému žiakovi pristupujeme individuálne, vychádzame z jeho možností, môžeme mu upraviť učebný plán tak, aby preňho škola nebola záťažou.
- Podľa potreby vieme žiakom bez úhrady poskytnúť terapie: EEG-biofeedback, rehabilitácie a masáže, kyslíkovú terapiu, terapiu svetlom, JIAS – rozvoj sluchovej analýzy, INPP – zmiernenie príčin neuro-motorickej nezrelosti, senzorickú integráciu - terapiu vestibulárneho, proprioceptívneho a taktilného systému.
- Rodičia aj žiaci môžu využiť služby tyflopédov, logopédov, školskej psychologičky, zdravotnej sestry, sociálnej pracovníčky.
- Súčasťou školy je školská jedáleň, školský internát, školský klub a cen-

trum špeciálnopedagogického poradenstva.

- V učebnom pláne každej triedy sú zahrnuté predmety Sociálne zručnosti a Pracovné vyučovanie.
- Pri vyučovaní žiaci využívajú odborné učebne (počítačové triedy, výtvarná učebňa, keramická dielňa, stolárska dielňa, cvičná kuchynka, audio-učebňa a iné), telocvičňu, posilňovne a školský dvor, na ktorom sa nachádza multifunkčné ihrisko, bežecká rovinka, preliezačky a hojdačky pre deti, stroje na vonkajšie outdoorové aktivity, oddychový kútik aj bylinková záhrada.
- Pravidelne organizujeme školy v prírode, lyžiarske a plavecké výcviky, exkurzie a besedy.
- Uprednostňujeme inovatívne a zážitkové formy vyučovania s využívaním modernej techniky.
- Ponúkame pestrú paletu záujmových krúžkov.

Odporúčame, aby ste sa na zápis dohodli vopred telefonicky 053/ 4512395, 4514795 alebo e-mailom www.skola.nevidiaci.sk.

PaedDr. Šarlota Múdra, riaditeľka školy

**Spojená škola
Jána Vojtaššáka internátna
Kláštorská 24/a, 054 01 Levoča**

Kontakt: +421 53 451 2334, +421 911 890 075 www.ssjvile.edupage.org

Hľadáte vhodnú základnú školu či materskú školu pre svoju dcéru alebo syna so zdravotným znevýhodnením ?
Venujeme sa deťom a žiakom s

**narušenou komunikačnou schopnosťou, sluchovým postihnutím, telesným postihnutím,
mentálnym postihnutím, autizmom.**

Srdečne Vás pozývame na

ZÁPIS DO ŠKOLY pre školský rok 2021/2022

APRÍL 2021 v čase od 8:30 hod. do 14:00 hod.

Prihlášky na zápis dieťaťa do školy je možné doručiť osobne alebo elektronicky na e-mailovú adresu skola@ssjvile.org v mesiaci Apríl 2021 v stanovenom čase.

Súčasťou spojenej školy je:

školský internát, školský klub detí, Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Výdajná školská jedáleň.

Spojená škola má bezbariérový prístup (plošina, výtah).

Všetky učebne predmetov sú moderne zariadené, vybavené špeciálnymi pomôckami, v triedach máme interaktívne tabule, počítače, tablety.

Výučba prebieha v triedach a špeciálnych učebniach:

- Logopedická a relaxačná miestnosť
- Rytmicko-pohybová miestnosť
- Učebňa výtvarnej výchovy a keramiky
- Dielne na prácu s drevom a kovom
- Multisenzorická miestnosť
- Aula, Funtronic – interaktívna podlaha

Pri osobnom doručení prihlášky dieťaťa do školy sa zápisu zúčastní zákonný zástupca bez prítomnosti žiaka. Je potrebné priniesť so sebou **rodný list dieťaťa, občiansky preukaz zákonného zástupcu, potvrdenie o negatívnom teste na COVID-19.**

PaedDr. Monika Husková, riaditeľka spojenej školy

ZÁPISY DETÍ DO MŠ V LEVOČI

Materská škola Levoča, Ul. Železničný riadok 3, 054 01 Levoča

V zmysle § 59 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky č. 438/2020 ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 306/2008 Z.z. o materskej škole v znení vyhlášky č. 308/2009 Z.z.

zápis detí do Materskej školy Levoča, Ul. Železničný riadok 3 sa uskutoční v termíne od 03.05.2021 do 07.05.2021 v čase od 09.00 hod. do 15.00 hod.

Forma a priebeh zápisu:

- zápisu sa zúčastní rodič (zákonný zástupca dieťaťa) spolu s dieťaťom, ktorý bude realizovaný v zmysle dodržania hygienicko-epidemiologických podmienok
- zákonny zástupca, ktorý sa z vážnych príčin nemôže na zápis dostaviť, zašle elektronickou formou žiadosť o prijatie dieťaťa do materskej školy potvrdenú lekárom, prípadne telefonicky si dohodne iný termín stretnutia
- zákonny zástupca predloží pri zápise vyplnenú žiadosť o prijatie dieťaťa do materskej školy spolu s lekárskeym potvrdením, ktorého súčasťou je aj údaj o povinnom očkovaní, nie starší ako tri týždne
- ak je výkon rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu upravený súdom, zákonny zástupca dieťaťa preukáže pri zápise zverenie dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti
- žiadosť o prijatie dieťaťa do materskej školy je na stránke materskej školy
- v čase zápisu môže byť priebeh podávania žiadostí o prijatie dieťaťa do materskej školy upravený, prípadne zmenený vzhľadom k aktuálnej epidemiologickej situácii. O prípadných zmenách Vás budeme včas informovať na webovej stránke našej materskej školy.

Podmienky prijatia:

- na predprimárne vzdelávanie sa prijíma dieťa od troch do šiestich rokov jeho veku
- na predprimárne vzdelávanie sa prednostne prijímajú deti, pre ktoré je plnenie predprimárneho vzdelávania povinné. S účinnosťou od 1. septembra 2021 je pre každé dieťa, ktoré dosiahne päť rokov veku do 31. augusta 2021 predprimárne vzdelávanie povinné a bude uprednostnené podľa trvalého bydliska
- ďalej sa prednostne prijímajú deti s odloženou školskou dochádzkou
- deti s dodatočne odloženou školskou dochádzkou
- deti, ktoré majú v materskej škole súrodencov

PaedDr. Anna Bineková,
riaditeľka materskej školy

Materská škola, Ulica Gustáva Hermanna 225/9, Levoča

Poverená vedením Materskej školy, Ulica Gustáva Hermanna 225/9, Levoča oznamuje, že **zápis detí** k nasledujúcemu školskému roku 2021/2022 **bude prebiehať od 03.05.2021 do 07.05.2021** v budove školy **od 10:00 hod. – 15:00 hod.**

Dieťa sa do materskej školy prijíma na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu, ktorú predloží riaditeľke spolu s potvrdením o zdravotnom stave dieťaťa od všeobecného lekára pre deti a dorast, ktorého súčasťou je aj údaj o povinnom očkovaní nie staršie ako tri týždne. Žiadosť o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie nájdete na našej webovej stránke mshermana.edupage.sk.

Podmienky prijatia:

- Na predprimárne vzdelávanie sa prijíma dieťa od troch do šiestich rokov jeho veku.
- Na predprimárne vzdelávanie sa prednostne prijímajú deti, pre ktoré je plnenie predprimárneho vzdelávania povinné
- S účinnosťou od 1. septembra 2021 je pre každé dieťa, ktoré dosiahne päť rokov veku do 31. augusta 2021, predprimárne vzdelávanie povinné a bude uprednostnené podľa trvalého bydliska.
- Prednostne sa prijímajú deti s odloženou školskou dochádzkou a deti s dodatočne odloženou školskou dochádzkou.
- Zápisu sa zúčastní zákonny zástupca s dieťaťom a preukáže sa dokladom totožnosti.
- **Ak bude v čase prijímania detí do materskej školy pretrvávajúť mimoriadna situácia, núdzový stav alebo výnimočný stav vyhlásený v súvislosti s ochorením COVID- 19, žiadosť odosielajte elektronicky na adresu mshermana@gmail.com alebo poštou na adresu školy.** Bližšie informácie ohľadom zápisu budú zverejnené na budove materskej školy a na jej webovej stránke.

Podmienky prijatia vyplývajú zo zákona č. 245/2008 § 59 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a vyhlášky MŠ SR č. 438/2020 Z.z., ktorou sa mení vyhláška MŠ SR 306/2008 Z.z. o materskej škole v znení vyhlášky č. 308/2009 Z.z.

Tel.: +421534512379, +421910867413
Web: mshermana.edupage.sk
E-mail: mshermanka@gmail.com

Mgr. Katarína Jabrocká,
poverená vedením MŠ

Materská škola, Ulica Gašpara Haina 1237/36, Levoča

Milí rodičia budúcich škôlkarov!

ZÁPIS DETÍ DO MATERSKEJ ŠKOLY NA ŠKOLSKÝ ROK 2021/2022

sa uskutoční v termíne
od 3.5.2021 do 7.5.2021
v čase od 8:00 hod. do 12:00 hod.
v budove MŠ

Dieťa sa do MŠ prijíma na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu, ktorú predloží riaditeľovi spolu s potvrdením o zdravotnom stave dieťaťa od všeobecného lekára pre deti a dorast, nie staršie ako tri týždne. Žiadosť o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie nájdete na webovom sídle školy:

<https://mshaina.edupage.org/>

Podmienky prijatia na predprimárne vzdelávanie:

- sa prijíma dieťa od troch do šiestich rokov veku
- sa prednostne prijímajú deti, pre ktoré je plnenie predprimárneho vzdelávania povinné (s účinnosťou od 1. septembra 2021 je pre každé dieťa, ktoré dosiahne 5 rokov veku do 31.8.2021 predprimárne vzdelávanie povinné)
- prednostne sa prijímajú deti s odloženou školskou dochádzkou a deti s dodatočne odloženou školskou dochádzkou
- zápisu sa zúčastní zákonny zástupca s dieťaťom a preukáže sa dokladom totožnosti

Vzhľadom na meniacu sa epidemiologickú situáciu, môžu byť podmienky v čase podávania žiadostí upravené a budú zverejnené na webovej stránke školy.

Podmienky prijatia vyplývajú zo zákona č. 245/2008 § 59 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a vyhlášky MŠ SR č. 438/2020 Z.z., ktorou sa mení vyhláška MŠ SR 306/2008 Z.z. o materskej škole v znení vyhlášky č. 308/2009 Z.z.

Kontakt:
Tel.: + 421 911 732 002, + 421 534 513 610,
E-mail: msgghaina@levonetmail.sk

Mgr. Lenka Košíková,
poverená vedením MŠ

UŽ V MÁJI 2021

Materská škola, Ul. Jána Francisciho 1674/8, Levoča

Oznam o zápise detí do materskej školy na školský rok 2021/2022

V zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. a v súlade § 3 vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 306/2008 Z. z. o materskej škole v znení neskorších predpisov vyhlášky č. 308/2009 Z. z. a vyhlášky č. 438/2020 Z. z.

Zápis detí do Materskej školy, Ul. Jána Francisciho 1674/8 Levoča, sa uskutoční v termíne:

**od 04.05.2021 do 07.05.2021
v čase od 9.30 do 13.00 hod.**

- podávanie žiadosti o prijatie dieťaťa do materskej školy sa bude realizovať **osobne** v hore uvedenom termíne (ak nebude pretrvávajúť mimoriadna situácia, núdzový alebo výnimočný stav vyhlásený v súvislosti s ochorením COVID-19), **ak bude pretrvávajúť, prihlášky zasielať:**
- **poštou na adresu MŠ** (alebo vhođením do poštovej schránky MŠ), **alebo:**
- **odoslaním naskenovaného**, vyplneného s lekárskej potvrdením tlačiva
- prostredníctvom e-mailu na adresu: msfrancisciho8@gmail.com
- Tlačivo - **Žiadosť o prijatie dieťaťa do MŠ** nájdete na webovom sídle MŠ v sekcii: **Zápis detí do MŠ**: <https://msfrancisciho8.edupage.org/>
- v prípade potreby sme Vám k dispozícii telefonicky, alebo osobne po telefonickom dohovore
- Kontakty:
Tel.: 053 451 26 34, 0910 867 410, E-mail: msfrancisciho8@gmail.com

Podmienky prijímania detí do MŠ

Prednostne sa prijíma dieťa:

- Pre plnenie povinného predprimárneho vzdelávania, ktoré dosiahne 5 rokov veku do 31.08.2021
- Má odložený začiatok plnenia povinnej školskej dochádzky
- S trvalým pobytom v meste Levoča
- Od 3 rokov do 6 rokov (prípadne dovŕšenia 3 rokov do decembra 2021)
- Ak MŠ už navštevuje súrodenec
- Ktoré spĺňa základné hygienické požiadavky
- Zápisu sa zúčastní zákonný zástupca s dieťaťom a preukáže sa dokladom totožnosti
- Riaditeľka MŠ vydá rozhodnutie o prijatí dieťaťa na predprimárne vzdelávanie do 15. júna 2021.

Čo ponúkame:

- Priestrané priestory MŠ pre realizáciu výchovno – vzdelávacieho procesu, s pravidelným využívaním telocvične v materskej škole
- Bohaté využitie školskej záhrady s hrovými prvkami a bohatou zeleňou na rôzne druhy pohybových aktivít a pobytu detí na čerstvom vzduchu
- Naš program je zameraný na environmentálnu výchovu, vedieme deti k zdravému

životnému štýlu, zdravej výžive... Realizujeme ochutnávky zdravej výživy v našej MŠ pre rodičov, environmentálne výlety do prírody s dennou dochádzkou...

- Plánujeme opätovnú možnosť detí zúčastňovať sa na krúžku „Angličtina v MŠ“ výcvikoch predplaveckej prípravy, lyžiarskeho výcviku, speváckom a literárno - dramatickom krúžku, LEGO - vzdelávanie v MŠ, bohato využívame digitálne a informačné technológie pri skvalitňovaní vých. – vzdelávacieho procesu a iné
- Spolupracujeme so ZŠ J. Francisciho, CPPPaP, CVČ, SPOŠPg v Levoči a rôznymi inými organizáciami v meste, ktoré spes-

trujú a obohacujú každodenný pobyt detí v MŠ

- Naša MŠ je dlhoročne cvičnou MŠ pre SOŠPg v Levoči a KU v Ružomberku, Pedagogickú fakultu

Podmienky prijatia dieťaťa do MŠ a aktuálne informácie prijímania detí do MŠ, budú zverejnené aj na web sídle MŠ.

TEŠÍME SA NA VÁS

**Mgr. Valéria Mačugová,
poverená vedením MŠ**

**Materská škola,
Predmestie 832/26, Levoča
Elokované pracovisko,
Levočské Lúky 1067/3, Levoča**

*Zápis detí do materskej školy
a elokovaného pracoviska pre šk. rok
2021/2022 sa bude konať v mesiaci máj
od 10.05. do 14.05.2021 v čase
od 13,00 – 16,00 hod. v budove materskej
školy a elokovanom pracovisku.*

Do materskej školy sa prijímajú deti vo veku 3-6 rokov na základe písomnej žiadosti.

Prednostne budú prijaté deti, ktoré:

- majú v šk. roku povinne plnenie predprimárneho vzdelávania a dosiahli vek 5 rokov do 31.08.2021
- majú odložený začiatok plnenia povinnej školskej dochádzky
- pokračujú v predprimárnom vzdelávaní v tunajšej materskej škole
- majú súrodenca v materskej škole
- majú trvalý pobyt v meste Levoča

Dieťa sa prijíma na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu spolu s potvrdením o zdravotnom stave dieťaťa od všeobecného lekára. Zákonný zástupca môže podať žiadosť osobne alebo písomne poštou.

**Aktuálne informácie a pokyny k organizácii a priebehu zápisu
budú zverejnené na webovom sídle materskej školy.**

mspredmestie.edupage.org
mslucky.edupage.org

Bc. H. Flaková
poverená vedením MŠ

Udialo sa ...

VŠETKOVEDKO

V utorok 1. decembra 2020 sa druháci, tretiaci a štvrtáci zapojili do 12. ročníka celoslovenskej súťaže „VŠETKOVEDKO“. Celkovo súťažilo 18 393 detí. Z našej školy bojovalo 33 žiakov o titul „Všetkovedko“. Popasovali sa s otázkami z rôznych oblastí, a tak mali možnosť preukázať svoje vedomosti a všeobecnú rozhladenosť.

Sára Angelika Šargová zo 4.B triedy získala titul „Všetkovedko“, čím sa zaradila medzi 33% najúspešnejších na Slovensku. Ostatní žiaci získali titul „Všetkovedkov učen.“
Srdečne blahoželáme.

**Mgr. J. Mlynarčíková,
učiteľka, ZŠ, Francisciho 11**

**GRÉCKOKATOLÍCKA
CIRKEV**

**Bohoslužobný program na mesiac
apríl 2021.**

- Sväté liturgie v týždni:
pondelok, streda, štvrtok, piatok 16:30
utorok, sobota 07:30
- Sväté liturgie v nedeľu:
9:30 v slovenskom jazyku

Sviatky v mesiaci apríl:

1. 4. 2021 – Veľký štvrtok

2. 4. 2021 – Veľký piatok

4. 4. 2021 – Veľkonočná nedeľa

5. 4. 2021 – Veľkonočný pondelok
– prikázaný sviatok

6. 4. 2021 – Veľkonočný utorok –
tretí veľkonočný deň

11. 4. 2021 – Tomášova nedeľa –
nedeľa Božieho milosrdenstva

**Bohoslužobný program počas
Veľkonočných sviatkov:**

4. 4. 2021

**Svätá a Veľká nedeľa Paschy –
Kristovo Vzkriesenie**

10:00 svätá liturgia
– požehnanie veľkonočných
pokrmov – vysielaná naživo

5. 4. 2021

**- Svetlý pondelok – druhý veľko-
nočný deň - prikázaný sviatok**

10:00 svätá liturgia
– vysielaná naživo

6. 4. 2021

**- Svetlý utorok – tretí veľkonočný
deň**

07:30 svätá liturgia

**Vzhľadom na predĺženie núdzového
stavu je možné, že časy sv. li-
turgii v týždni sa budú meniť. Stále
platí, že sv. liturgie sú slávené súk-
romne.**

Gréckokatolícky farský úrad,
Potočná 6, 054 01 Levoča,
www.grkatle.sk tel.: 053 – 451 34 36

Spomienky a poďakovania

*„Bolestou unavená, tíško si zaspala,
zanechala všetkých a všetko čo si mala rada.
S tichou spomienkou k hrobu chodíme,
pri plameni sviečok si na teba spomínáme,
osud ti nedoprial s nami dlhšie byť,
v našich srdciach budeš navždy žiť.“*

Mgr. Lenka Valentová

Dňa 10.04.2021 uplynú štyri roky čo nás navždy opustila moja milovaná manželka a mamka,
dcéra a sestra Mgr. Lenka Valentová.

S láskou a úctou spomína manžel Igor, syn Gregor, rodičia,
brat Jozef s rodinou a ostatná rodina.

„Človek odišiel, ale všetko dobré čo nám dal, ostalo v nás.“

Ján Suchý

Dňa 14. apríla uplynú 6 rokov, čo nás navždy opustil manžel, otec,
brat, svokor, dedko, pradedko a príbuzný.

Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

S láskou a vďakou spomína smútiaca rodina.

Helena Čipkalová

Dňa 5. apríla uplynú 7 rokov, čo ma navždy opustila moja milovaná
mama.

Vy, ktorí ste ju poznali, venujte jej, prosím, spolu so mnou tichú spo-
mienku a modlitbu.

S láskou a úctou spomína syn Ján.

*„Čas plynie a nevráti, čo vzal.
Zostali len spomienky a v srdci žiaľ.“*

Pavol Tarbaj

Dňa 30. apríla uplynú rok, čo nás navždy opustil môj manžel, dedko
a svokor.

Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu, prosím, tichú spomienku.

S láskou a vďakou spomínajú manželka Jana,
vnuk Radik a nevesta Vika.

Mária Bartošová**Eudovít Bartoš**

Dňa 14.02.2021 uplynuli 3 roky od smrti môjho milovaného otca Eudovíta Bartoša a 27.04.2021 uplynú 10 rokov, čo nás navždy opustila drahá mama Mária Bartošová.

Spomienku v srdci navždy zachováme.

Deéra Marcela s rodinou.

OZNAMY NA APRÍL:

Kostol Ducha Svätého je otvorený k súkromnej modlitbe denne od 8:30 do 15:30 (okrem času svätých omší o 11:00).

Prostredníctvom internetovej stránky **levoca.minoriti.sk** vysielame z nášho chrámu:

Sväté omše – v nedele o 11:00, v ostatných dňoch o 15:50.

1. 4. – Zelený štvrtok – svätá omša na Pamiatku Pánovej večere o 15:50.

2. 4. – Veľký piatok – o 8:00 modlitba ranných chvál a posvätného čítania; o 10:00 krížová cesta; o 14:45 novena k Božiemu milosrdenstvu; obrady Veľkého piatku o 15:00; možnosť navštíviť kostol a Boží hrob do 19:00.

3. 4. – Biela sobota – o 8:00 modlitba ranných chvál a posvätného čítania; možnosť navštíviť kostol a Boží hrob do 19:00; novena k Božiemu milosrdenstvu o 19:45; Veľkonočná vigília o 20:00.

4. 4. – Veľkonočná nedeľa – o 10:45 novena k Božiemu milosrdenstvu; o 11:00 svätá omša.

5. 4. – Veľkonočný pondelok – o 10:45 novena k Božiemu milosrdenstvu; o 11:00 svätá omša.

6. – 10. 4. – Novena k Božiemu milosrdenstvu o 15:35, sv. omša o 15:50

11. 4. – Nedeľa Božieho milosrdenstva – o 15:00 pobožnosť k Božiemu milosrdenstvu.

13. 4. – Novena pred sviatkom svätého Antona – počas 9 utorkov si v kázňach svätých omší o 15:50 priblížime život a myšlienky sv. Antona; po svätých omšiach budú krátke pobožnosti

SLOVÍČKO OD MINORITOV

Veľká noc – oslava prechodu z otroctva do slobody

Drahí Levočania,

Veľká noc je najdôležitejší kresťanský sviatok. Je pripomenutím, že každý z nás je pozvaný nasledovať lásku Ježiša Krista v tajomstve utrpenia, smrti, a zmŕtvychvstania. Zvyčajne sa naň pripravujeme 40-dňovým pôstom. Tentokrát nás celý rok pandemická situácia núti intenzívne prežívať to, čo svätý Pavol vyjadril slovami: „S Kristom som pribitý na kríž. Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus“ (Gal 2, 19-20). Všetky tie obmedzenia spôsobujú napätia, o ktorých svätý Maximilián hovorí, že ľudská prirodzenosť sa voči nim búri, no pre dušu je užitočné byť skrze neodovzdaný do Božích rúk. Skutočne mnohí reptajú proti vláde i proti biskupom. Svätý Peter však píše: „Kvôli Pánovi sa podriaďte každej ľudskej ustanovizni: či už kráľovi, ako najvyššiemu, alebo miestodržiteľom...“ (1 Pt 2, 13-14) Ťažko povedať, či všetky nariadenia sú tie najvhodnejšie, no pre nás je určite užitočné, keď nasledujeme nášho Majstra, ktorý hovorí: „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom a nájdete

odpočinok pre svoju dušu“ (Mt 11, 29). Naša tichosť a pokora nemá byť však vedená strachom, ale dôverou voči Božej prozreteľnosti.

Rôzne weby naopak šíria strach. Vraj rúška sú škodlivé. Čo na to asi hovoria zubári, chirurgovia,... Vraj očkovanie je hazard, lebo nevieme, ako sa vakcína prejaví po nejakom čase. Zaiste je tu isté riziko, no zároveň nádej, ako nás povzbudzuje pápež aj biskupi. Zaočkovaním sa (ak nám nebránia vážne dôvody) konáme skutok lásky nielen voči sebe, ale aj voči druhým, lebo máme reálnu nádej, že sa tým výrazne obmedzí šírenie nákazy. Pán nás povzbudzuje: „Kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho“ (Mt 16, 25).

Odvahu, priatelia, Veľká noc nech je aj pre nás oslavou prechodu z otroctva strachu do slobody, do života v zaslúbennej vlasti.

**Brat Martin Mária Kolár,
OFMConv.**

Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom – Levoča

oznamuje svojim priaznivcom a širokej verejnosti, že aj v tomto roku sa pripája k celosvetovej iniciatíve „Rozsvietme to na modro“ pri príležitosti svetového dňa povedomia o autizme – 2. apríla.

V podvečer 1. apríla bude nasvietená modrým svetlom Košická brána a balkón levočskej radnice.

Ďakujeme za spoluprácu súkromnej spoločnosti MiKraDesign s. r. o., SNM – Spišskému múzeu v Levoči, Technickým službám mesta Levoča a mestu Levoča.

EVANJELICKÁ CIRKEV AUGSBURSKÉHO VYZNANIA

Milí spoluobčania, bratia a sestry!
Počas veľkonočných sviatkov si predovšetkým pripomínáme slávne vzkriesenie Pána Ježiša Krista. Náš pohľad je upriamený na prázdny hrob, ku ktorému putujú ženy, aby išli dokončiť to, čo nestihli urobiť v piatok, keď sňali telo Pána Ježiša Krista z kríža, pretože sa začínal šabat. Každému z nás v toto veľkonočné ráno rezonujú v ušiach slová, ktoré počuli pri prázdnom hrobe: „Prečo hľadáte živého medzi mŕtvymi? Niet ho tu, bol vzkriesený (L 24,5.6).“

V týchto slovách je ukryté nádherné veľkonočné posolstvo, ktoré nás naplňuje nádejou. Kristus je vzkriesený, smrť je porazená a hriešny človek má opäť prístup k Bohu. Ale čo všetko sa skrýva za týmto radostným posolstvom? Je to predovšetkým Kristov kríž. V rímskej ríši bol kríž nástroj krutej popravy tých najhorších zločincov. A medzi nich bol zarátaný aj Boží Syn Ježiš Kristus, ktorý hriechu neučinil, ani Isti nebolo v Jeho ústach, ako o tom hovorí prorok Izaiáš.

Tento justičný omyl je však pre nás nielen obrazom úžasnej Božej lásky, ale Kristov kríž je pre nás aj obrovským zdrojom lásky. Každý pohľad na Kristov kríž nám pripomína, že Boh svoj plán spásy – to znamená svoj plán záchrany hriešneho človeka doviedol do dokonalosti, keď na tretí deň vzkriesil svojho Syna Ježiša Krista. Smrť sa nestala konečnou bodkou za ľudským životom, ale prostredníctvom Kristovej smrti máme nádej na nový život tu v časnosti a potom raz vo večnosti.

K tomuto novému životu sme pozvaní aj my dnes, a to prostredníctvom Kristovho kríža a prázdneho hrobu. Prijmeme pozvanie Veľkej noci a dovoľme Duchu Svätému, aby sa aj náš život stal novým životom. Apoštol Pavel v Liste Kolosenským nás vyzýva, aby sme odložili všetok hnev, vášnivosť, rúhanie a obliekli si nového človeka, znášali sa vzájomne a navzájom si odpúšťali, ako aj Kristus odpustil nám, a tak sa priodeli láskou, ktorá je zväzkom dokonalosti.

Pohľad na Kristov kríž a prázdny hrob nás teda pozýva k takémuto

životu. Prajem každému z nás, aby veľkonočné sviatky boli pre nás vstupom do nového života, ktorý nás vedie k víťazstvu nad akýmkoľvek zlom a nakoniec k vzkrieseniu a večnému životu. Boh lásky, pokoj a nového života, nech zostáva so všetkými nami.

Spracoval: Mgr. Roman Porubän, evanjelický farár z Kežmarku

Služby Božie nie sú pre núdzový stav v republike povolené.

Evanjelické služby Božie z Levoče, môžete sledovať každú druhú nedeľu v priamom prenose o 10.00 hodine na TV Levoča, terestriálne cez anténu alebo na FB a youtube stránke TV Levoča. Za sprostredkovanie služieb, tímu TV Levoča aj touto cestou úprimne ďakujeme.

V mesiaci apríl, evanjelické služby Božie budú vysielané každú druhú nedeľu. Srdečne vás pozývame k sledovaniu služby slova. Pán Ježiš Kristus nech nás žehná svojou láskou a milosťou.

V prípade záujmu o pastorálny rozhovor nás kontaktujte na tel. čísle: 0918/624 814

Lekárnictvo v Levoči má bohatú a cennú históriu (časť 1.)

V stredoveku si zdravotnícke služby riadili mestá vlastnými predpismi a zvyklosťami. Už od 15. storočia sa mohla Levoča pochváliť vlastníctvom jednej až dvoch mestských lekární. Obidve boli na prízemí radnice. Mesto lekárnikom poskytovalo lekáreň aj so zariadením. V podstate si ale lekárnici hospodárili vo vlastnej réžii. Lekárnici boli povinní odovzdávať mestu určený poplatok tzv. Zins. Dozor nad lekárňami vykonávala mestská rada v zastúpení jedného, neskôr dvoch členov a mestského lekára. Spoločenské postavenie stredovekých lekárníkov a lekárov patrilo medzi tie vyššie. Mesto im udeľovalo právo spojené s mnohými výhodami a často zastávali i významné mestské funkcie. Okrem mestských v Levoči existovali aj súkromné lekárne.

V roku 1590 mala Levoča cez štyritisíc obyvateľov a tri až štyri lekárne. Písomné zmienky o prvej levočskej mestskej lekárni sa nezachovali. Požiar v roku 1550 zničil mestskú radnicu a s ňou aj vzácny archív. Najstarší známy údaj svedčiaci o prítomnosti lekárnika v Levoči sa zatiaľ našiel v Krajinskom archíve v Budapešti a pochádza z roku 1494. Podrobný inventár, ktorý zachytil nielen liečivá v mestskej lekárni, ale aj jej zariadenie, sa zachoval z roku 1563. Na jeho základe prevzal Fridrich Klug Sophus, lekárnik z Weimaru, mestskú lekáreň na radnici od Pavla Spillenbergera, ktorý si vo svojom dome na Námestí Majstra Pavla č. 45 zriadil súkromnú lekáreň. Jeho syn Samuel Spillenberger sa po štúdiách vrátil do Levoče a pôsobil v ich lekárni ako lekár

i lekárnik. Založil záhradu na pestovanie liečivých rastlín. V roku 1612 založil papierenň, vtedy jedinú v Uhorsku. Od toho istého roku sa stal župným lekárom a tiež dvorným lekárom kráľa Mateja II.. Za zásluhy získal v roku 1615 titul šľachtica. Dodnes nájdete rodinný šľachtický erb na portáli nad vchodom do domu Spillenbergerovcov. Jednou z prvých prác, ktoré vyšli na slovenskom území od domáceho autora je práve jeho kniha o opatreniach proti moru.

Najstarší syn doktora Samuela – Jonas sa stal lekárnikom v roku 1632. Práve jeho zásluhou bola v Levoči v roku 1642 zriadená druhá mestská lekáreň, v ktorej aj pôsobil. Predtým pracoval v Levoči už niekoľko rokov. Lekáreň bola vytvorená na prízemí radnice.

Vchod bol z južnej strany. V súčasnosti je na tom mieste okno. Výdavky na zriadenie tejto lekárne hradila mestská rada, zároveň sa zvýšil nájom na 8 florénov. Lekárnik Jonas Spillenberger zomrel v roku 1657. V starej mestskej lekárni ostal lekárnik Georg Fischer, platil nájom 4 florény. Poslednýkrát doviezol lieky v roku 1664. V roku 1680 už nežije. Lekárnik Georg Fischer pôsobil v Levoči okolo 40 rokov.

Ďalší syn doktora Samuela Spillenbergera – Ján, bol lekárnik. Pôsobil v Prešove v lekárni u Martina Haasa. Ďalším synom doktora Samuela Spillenbergera bol syn Dávid, ktorý vyštudoval v zahraničí a bol veľmi úspešným lekárom. Dávid sa narodil 27. júla 1627 v Levoči. V roku 1653 bol na Padovskej univerzite graduovaný na doktora medicíny a filozofie. V roku 1655, keď mu zomrel otec, mestská rada ho ihneď vymenovala za mestského fyzikusa. Po štyroch rokoch odišiel do Banskej Štiavnice. Oženil sa s dcérou bývalého familiára cisára a banského ťažiara Reutera. Po manželke získal bohaté bane na zlato a striebro. Levočania v roku 1661 poslali k nemu do Banskej Štiavnice veľkú deputáciu a prosili ho, aby sa vrátil do Levoče. Ešte v tom istom roku sa vrátil do Levoče do úradu mestského fyzikusa. Dvakrát bol richtárom v Levoči. Veľkú slávu doma i v zahraničí si získal viacerými lekáorskými prácami. Zomrel v roku 1684 vo veku 57 rokov. Zanechal jediného syna Dávída. Narodil sa v roku 1662. Od roku 1685 je hlavným lekárom Levoče. Zomrel v roku 1703 vo veku 41 rokov.

Medzi úspešných lekárnikov v mestskej lekárni patrili Dávid Kallichbriner, Andrej Gorschtský, Jakub Engel, Daniel Henrich Frankenstein, ktorý mal 3 pomocníkov – Jána Weisa, Andreja Demiana a Jána Tutzenhalera. V mestskej lekárni po Frankensteinovi v roku 1720 ostal Andrej Demian. Ján Weis si otvoril súkromnú lekárňu. Bol veľmi úspešný. Pochádzal z Kežmarku. Rozvoj kvality poskytovania zdravotníckych služieb v 18. storočí v Levoči nastal aj vďaka vlastníkovi lekárne lekárom Matejom Institorisom, lekárom Spišskej župy, so svojimi dvomi synmi lekárnikmi, Doktor Matej Institoris sa narodil v roku 1708 v Banskej Bystrici. Zriadil lekárňu v roku 1740 na Námestí Majstra Pavla č. 27 vo vlastnom dome v rokokovom

štýle. 22. augusta 1747 vznikol ďalší veľký požiar. Zhorelo 275 domov, skoro celé mesto. Radnica, farský kostol, minoritský kostol a kláštor, Breuero-va tlačiareň, ulice Košická, Kláštorská, Mäsiarska. Bola zničená Institorisova lekárňu. Jej rokokové zariadenie trvalo veľmi krátku dobu, asi 7 rokov. V roku 1752 mesto postihol ďalší požiar, pri ktorom zhorelo 420 domov.

Doktor Matej Institoris zomrel 17. marca 1763. Syn doktora Mateja Institoris, Karol Ephraim Institoris sa narodil v roku 1736 v Levoči. Zriadil v roku 1767 Lekárňu K Zlatému jeleňovi č. domu 33. Vedie ju dobre. Zomrel v roku 1794 vo veku 58 rokov. Jeho syn Karol Ephraim sa narodil v roku 1775. Pracoval ako lekárnik v ich rodinnom dome č. 33. Zomrel 8. mája 1826 v Levoči. Druhý syn doktora Mateja Institoris, Eliáš Viliam Institoris ako lekárnik pracoval v ich rodinnom dome. Zomrel 15. júna 1821 vo veku 76 rokov. Lekárňu zdedila jeho sestra Zuzana Eleonóra, ktorá lekárňu predala. Zomrela vo veku 82 rokov.

Lekárňu Zum Mohr sa nachádzala pod radnicou. Majiteľ bol John Ignácius Loy zo Švedlára od roku 1789 po rok 1811. Po lekárnikovi Loyovi nastupuje do mestskej lekárne Michal Krudy. Zomrel 5. marca 1812. Mal 23 rokov a pochádzal z Bratislavy. Po Michalovi Krudym pacoval od 20. júna 1812 Karol Szüloviny. Pochádzal z Kremnice. V Levoči pracoval 20 rokov.

Štvrtú lekárňu zriadil 13. júna 1804 Samuel Kraus zo Sabinova. Zomrel 13. augusta 1810 vo veku 31 rokov. Lekárňu zaniká.

V Levoči ostali dvaja lekárnici, Karol Szüloviny a Daniel Cornides. Podľa Greschikovej kroniky dochádza vzájomnou dohodou k spojeniu dvoch a dvoch lekárni. Zo štyroch lekárni vznikajú dve, Lekárňu U Leva a Lekárňu K Hadovi. V roku 1819 nastupuje do Lekárne U Leva Daniel Cornides. Pracuje do roku 1848. Z roku 1820 je zachovaný plán mestskej lekárne na prízemí radnice. Je uložený v Krajinskom archíve v Budapešti.

Obrovským prínosom pre spišské a levočské zdravotníctvo bolo dňa 28. októbra 1867 založenie prvého zosku-

penia s takýmto zameraním v Uhorsku – Spolku spišských lekárov a lekárnikov. Ako cieľ si jeho členovia určili napomáhať vedeckému pokroku, skúmať verejno zdravotnícke pomery župy, založenie župnej nemocnice. Počas štyridsiatich rokov mal spolok 192 členov, z toho bolo 120 lekárov, 61 lekárnikov a 3 zverolekári. V uvedenom období pripravili 383 odborných prednášok.

Spolok si zakupoval odbornú literatúru, ktorú si jednotliví členovia požičiavali. Spolok zakúpil prvý röntgenový prístroj na území Slovenska. Pracoval s ním Dr. Béla Alexander, už v roku 1898. Jeho pozostalosť s prvými röntgenovými štítkami sa nachádzajú v Štátnom oblastnom archíve v Levoči. Dr. Béla Alexander sa stal z vidieckeho praktického lekára súkromným profesorom röntgenológie na univerzite v Budapešti.

Dr. Fridrich Fleischer v roku 1882 založil základinu 2000 fl. na postavenie župnej nemocnice v Levoči. Základinu rozšírila Sidónia Prihradnyová v roku 1883 o 1500 fl. Na Vianoce 1894 daroval levočský mešťan Gustáv Herrman evanjelickej cirkvi základinu 200 000 fl. – polovicu na nemocnicu a polovicu na sirotinec. Slávnostné otvorenie nemocnice bolo 14. októbra 1900. Stavba stála 140 000 florénov. Z hľadiska vybavenia bola najmodernejšia v celom Uhorsku.

V roku 1848 nastupujú do lekárne U Leva spolu bratia Samuel a Ján Bartoš. Ján Bartoš v roku 1855 zomiera. V roku 1864 je lekárnik Jozef Skalický. V roku 1868 vedúcim je Jozef Karácsoni. V roku 1869 ďalším bol Július Pyrker. V roku 1871 nový vlastník je Ištván Ecller. V roku 1872 je novým majiteľom Borostványi Béla. V roku 1876 vstúpil do Spolku lekárov a lekárnikov Spiša. V roku 1879 v Lekárni U Leva je lekárnikom Mihály Tanács. V roku 1879 je už Samuel Honty. Lekárňu mala svoj nábytok potiahnutý čiernou kožou, nové sklenené a porcelánové stojatky. Sú uložené v mestskom múzeu v Levoči. Názvy liekov sú ozdobené levmi.

Pokračovanie článku zverejníme v budúcom čísle LIMKY (MÁJ 2021)

**Spracovala:
RNDr. Odette Petrociová
Lekárňu U Leva, Levoča**

Od roku 2012 meníme v IPčko hrozby na príležitosti. Občianske združenie IPčko od svojho počiatku fandí mladým.

„Stojíme na ich strane, keď potrebujú pomoc a podporu. Sme presvedčení, že ju musí dostať každý, kto sa cíti zmätený, slabý, nešťastný, sklamaný, sám. Robíme ťažkú, no pre nás najkrajšiu prácu na svete,“ hovorí Marek Madro, zakladateľ a programový riaditeľ IPčko, o.z. ochrany a sociálnej kurately.

Hlavným cieľom IPčka je, aby ľudia, ktorí sa ocitajú v náročných a krízových životných situáciách mali non-stop dostupnú odbornú prvú psycho-sociálnu pomoc a podporu. Pri plnení tohto cieľa využívame a prepájame najnovšie psychologické poznatky s modernými technológiami. Prvú psychologickú a krízovú pomoc poskytujeme anonymne, bezplatne a nonstop na našich linkách pomoci IPčko, a to:

Psychologická online poradňa IPčko.sk, ktorej cieľovou skupinou IPčko.sk sú mladí ľudia, ktorí prirodzene hľadajú otázky na svoje odpovede na internete. Často sú práve v online prostredí otvorenější a odhodlanejší hovoriť aj o tých najosobnejších a najzávažnejších životných témach a situáciách. Tieto fakty sú podložené overenými psychologickými teóriami (tzv. disinhibičný efekt), ktoré sme využili na vytvorenie bezpečného miesta v online prostredí, v ktorom mladí ľudia získajú prijatie, pomoc, podporu a profesionálny prístup od psychológov a sociálnych pracovníkov pri riešení poradenských a krízových situácií na nonstop anonymnej a bezplatnej chatovej a mailovej poradni (Viac na: www.ipcko.sk).

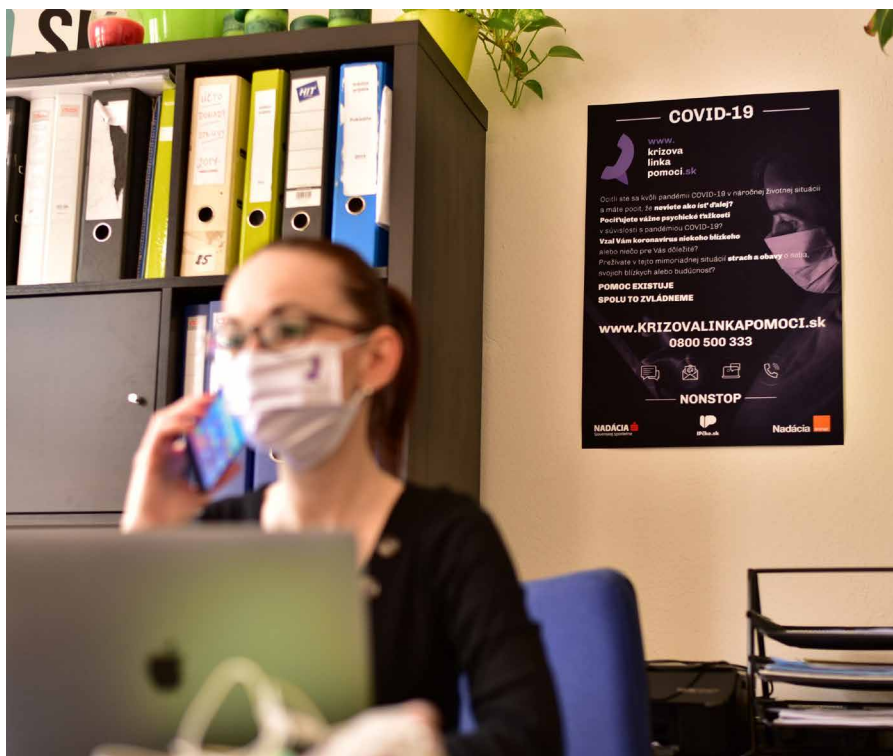
Psychologická online poradňa Dobrá linka je špecializovaná linka dôvery pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením, je poradňou bez bariér, ktorá svoje služby pre všetkých a bez rozdielu poskytuje na chatovej poradni, emailovej poradni a prostredníctvom špecializovanej služby video poradenstva v posunkovom jazyku pre ľudí so sluchovým postihnutím. (Viac na www.dobralinka.sk)

Krízová linka pomoci je naším najnovším projektom. Je to špecializova-

ná linka pomoci pri akútnych životných situáciách spojených s pandémiou COVID-19, ktorá vznikla v roku 2020 počas prvej vlny pandémie COVID-19 ako odpoveď na aktuálnu krízovú situáciu a enormnú potrebu dostupnej pomoci. Krízová linka pomoci poskytuje anonymnú, nonstop a bezplatnú psychologickú pomoc a podporu cez chat, mail, video a telefón pre ľudí alebo ich blízkych, ktorí sa ocitli v kríze v súvislosti s COVID-19. (Viac na: www.krizovalinkapomoci.sk, 0800 500 333) Psychosociálna pomoc je pre ľudí v ťažkostiach dostupná aj na webových stránkach: www.chcemsazabit.sk - web na pomoc pri suicidálnej kríze s možnosťou okamžitého kontaktu s odborníkmi. Práve cez tento webový portál sa k nám dostáva najviac ľudí, ktorí sa ocitajú na hranici života a smrti. Webový portál www.stalosato.sk je zamera-

ný na pomoc pri sexuálnom násilí cez internet (kybergrooming) s možnosťou okamžitého kontaktu s odborníkmi. V roku 2020 sme boli v kontakte so **670** mladými ľuďmi, ktorí sa stali obeťami manipulácií sexuálnych predátorov v online prostredí.

V roku 2020 sme uskutočnili **52 682** pomáhajúcich a krízových komunikácií. Na chatových poradniach liniek pomoci IPčko sme pomáhali **25 948-krát**, cez e-mailovú poradňu bolo odoslaných **9663** poradenských e-mailov, prostredníctvom video poradne sme boli v kontakte **89** s ľuďmi v kríze, pri strate blízkeho alebo sme pomáhali obeť domáceho násillia zvládnuť náročnú situáciu, **8889-krát** sme cez telefón pomáhali ľuďom, ktorí boli zasiahnutí pandémiou COVID-19 a jej sekundárnymi následkami (myšlienky

na samovraždu, pokusy o ukončenie života, domáce a sexuálne násilie, strata blízkeho, repatrianti v štátnych karanténach, lekári v prvej línii,...).

Pomáhame aj mimo liniek pomoci IPčka, a to v ďalších projektoch, kde poskytujeme krízovú intervenciu a pomoc najmä pri akútnych životných situáciách a ťažkostiach.

Jedným z nich je pilotný projekt terénneho výjazdového tímu v Bratislavskom a Trnavskom kraji - **Krízový intervenčný tím IPčko**, ktorý prichádza priamo za človekom v akútnej životnej kríze a k obetiam domáceho a sexuálneho násilia. Výjazdový tím uskutočnil v roku 2020 32 výjazdov a pomohol tak zvrátiť rozhodnutie človeka ukončiť svoj život a pomohli sme mu vyhľadať ďalšiu odbornú pomoc. Špecifickou krízovou službou je „**Káčko**“, ktoré je dispozíciou anonymne ľuďom v akútnej životnej kríze a je založené na osobnom stretnutí v kontaktnom mieste (sídle IPčka) s odborníkom z IPčka. V roku 2020 sme uskutočnili **28** krízových stretnutí. Ďalším je **projekt Online terénnej práce**, v ktorom skupina psychológov denne mapuje online priestor a intervenuje v uzatvorených skupinách na sociálnych sieťach a na streamovacích platformách. Zároveň vytvára pomáhajúci obsah s relevantnými informáciami a odkazmi na pomoc v témach duševného zdravia (články, vlogy, blogy, podcasty, live streamy, plagáty,...). Online terénni pracovníci zrealizovali **8033** intervencií na sociálnych sieťach a streamovacích platformách.

Pandémia COVID-19 priniesla do našej práce nové výzvy. Pomáhame **non-stop, bezplatne a diskkrétne**, všetkým, ktorí sa na našich odborne vyškolených psychológov, sociálnych pracovníkov, špeciálnych pedagógov obrátia. Naši poradcovia prechádzajú akreditovaným špecializovaným 370 hodinovým výcvikom, pomáhajú ľuďom pod expertnou internou aj externou supervíziou. Na začiatku roka 2020 nás bolo 40, na jeho konci nás bolo 120. Žiaľ, stále je to málo, pretože ľudia zažívajú náročné dni, potrebujú a hľadajú pomoc. Dôkazom toho je aj číslo 60 147 žiadostí o pomoc, ktoré sme v dôsledku enormnej vyťaženia služby a kapacitných dôvodov nemohli prijať. Preto do roku

2021 vstupujeme s cieľom rozšíriť počty odborných poradcov a eliminovať počty nevybavených kontaktov.

Práve títo odborní poradcovia boli s ľuďmi, ktorí sa na nás obrátili aj v tých najnáročnejších situáciách a témach, ktorými je domáce a sexuálne násilie, samovražedné myšlienky a samovražedné pokusy. Počas pandémie COVID-19 eskalovalo domáce násilie. Deti, mladí ľudia a ženy sa ocitli v jednom momente v domácnosti s agresorom bez možnosti úniku, ktorým predtým pre nich bola škola alebo zamestnanie. V roku 2020 sme v téme domáceho a sexuálneho násilia uskutočnili 4 478 pomáhajúcich a krízových komunikácií. Najčastejšie nás kontaktovali mladí ľudia vo vekovej kategórii 19-24 rokov (27%), 21-40 rokov (19%) a 15-18 rokov (14%). Najnáročnejším mesiacom

roka 2020 bol jednoznačne december, v ktorom sme mali možnosť až 672-krát pomáhať obetiam domáceho a sexuálneho násilia, v mesiaci november to bolo 627 kontaktov a v mesiaci jún 583 žiadostí o pomoc v tejto téme. Boli sme s nimi, boli sme im podporou, oporou a prostredníkom k vyhľadaniu bezpečia, pomoci a naštartovaniu života bez násilia, ktoré sa nikomu nesmie diať.

Informácie poskytol:

PhDr. Marek Madro, PhD., psychológ / programový riaditeľ IPčko, o.z.

Viac info:

marek@ipcko.sk / +421 949 760 570

<http://www.ipcko.sk>

<http://www.krizovalinkapomoci.sk>

<http://www.chcemsazabit.sk>

<http://www.stalosato.sk>

<http://www.dobralinka.sk>

ENDER

TAXI LEVOČA

0944 609 409

PLATENÁ INZERCIA

www.pascanalisky.sk

PLATENÁ INZERCIA

Predám garáž na ulici Za Sedriou v Levoči.

T. č. : 0948 466 786

Predstavujeme revíry Slovenského rybárskeho zväzu Levoča

Tento mesiac by sme Vám radi predstavili jeden z našich najkrajších pstruhových revírov, ktorý obhospodaruje naša miestna organizácia Slovenského rybárskeho zväzu Levoča a to Vodnú nádrž Levočská Dolina, alebo Ontário (Kováčka) ako ho volá veľa Levočanov.

Číslo revíru: VN Levočská Dolina – revír č. 4-3550-4-1

Trocha teórie na začiatok: Je to viacúčelová vodná nádrž s celkovou rozlohou 36500 m² (3,65ha)

a objemom vody 85000 m³. Nachádza sa 3 km severne od centra Levoče. GPS - N 49.026883 E 20.589068. Napájanie prítoku vody je z Levočského potoka a z priehrady sa späť vracia voda do Levočského potoka výpustom z koruny hrádze. Levočská priehrada bola daná do užívania na prelome rokov 1989 až 1990. V priebehu rokov sa menila na pstruhový, ale aj kaprový revír, až sa nakoniec stala jedným z najkrajších pstruhových revírov na Slovensku čo sa týka stojatých vôd. Smerom na východ Slovenska je to posledný pstruhový revír, čo do veľkosti rozlohy u nás. Je hojne navštevovaný turistami, ale hlavne obyvateľmi Levoče, nielen za účelom lovu rýb, ale aj oddychu a športu. V priehrade sa nachádza rôzna obsádka rýb, a to nielen lososovitých rýb ako je napríklad pstruh, sivoň, ale aj kapor, amur, ostriež a iné. V najväčšej miere sa tam však vyskytuje pstruh dúhový, ktorý nie je našim pôvodným druhom, čo znamená, že je u nás umelo nasadený a nevie sa v prírode voľne rozmnožovať. Je chovaný v umelých liahňach, odkiaľ je následne

vypúšťaný do našich vôd. Pochádza z riek pri tichomorskom pobreží Severnej Ameriky, v Európe sa chová od konca 19. storočia. Tiež pstruh potočný, ktorý je našou pôvodnou rybou a je nutné ju čo najviac ochraňovať, keďže neustálym narušaním ekosystému sa jeho počty radikálne znižujú. Preto bola zvýšená jeho minimálna lovná miera na 35cm. Obhospodarovanie revíru sa rozumie kompletná starostlivosť nielen o lov rýb, ale aj o pravidelné nasádzanie, kontrola zdravotného stavu rýb, ako aj kosením hrádze a zbieraním odpadkov. To všetko zabezpečuje cez svojich členov výbor MOSRZ Levoča, ktorý vedie predseda rybárskeho zväzu Ing. Štefan Zuščák, spolu s ostatnými členmi výboru. Podrobnejšie informácie sa dozviete na www.srzlevoča.sk. Starostlivosť o technický stav priehrady zabezpečujú Technické služby mesta Levoča. V posledných rokoch sme svedkami toho, že sa tam rozmnožujú riasy, ktoré sú pre nás nepríjemným prekvením. Je to spôsobené zvýšením teploty vody a vysokým obsahom dusíkatých látok, fosfátov a tiež biologických látok vo vode (vplyv urbanizácie nad nádržou). Výrubom stromov okolo potokov, robením vodných nádrží na hornom toku nad priehradou sa voda ohrieva, čo spôsobuje rast rias. Čiastočne sme to eliminovali vysadením bylinožravého amura a v roku 2016 aplikáciou baktérií požierajúcich organické bahno. Boj medzi vodohospodármi, ekológmi a ochranármi je niekedy ako boj s veternými mlynmi. Víťazom by mala byť však príroda, ktorá sa nám potom odvdáči krásnymi scenériami a čistou vodou, bez ktorej neprežijú nielen ryby, ale ani my.

Prečo sme sa rozhodli Vám tento mesiac predstaviť práve Levočskú priehradu? 16. apríla sa totiž začína pstruhová sezóna, a to je dátum, ktorý si pamätá každý rybár. Skoro ráno sa po dlhšej pauze znova stretnú rybári a priaznivci rybárskeho športu. Znova po zime uvidíme rôzne techniky lovu ako lov na blyskáč, plandavku, wobler a bo mušku, ale aj zdolávanie rýb. Stretnú sa tam rôzne vekové generácie priaznivcov rybárskeho kumštu a každý bude skúšať svoju osvedčenú nástrahu, s očakávaním, že práve na ňu bude mať úspech a ulovená ryba bude jeho. Každým rokom pribúda čoraz viac rybárov, ktorí lovia systémom chyť a pustiť. Chytenú rybu vrátia vode, a to do budúcnosti bude čoraz viac potrebné, keďže sa nám príroda začína obracať chrbtom za to, čo s ňou robíme my. Pomôcť môžeme všetci, a to aj darovaním 2 percent daní, ktoré sú následne využívané nielen pre našu najmladšiu generáciu rybárov v rybárskom krúžku, ale aj na zarybňovanie revírov ohrozenými druhmi rýb. Tlačivo nájdete na našej internetovej stránke. Ďakujeme za Vašu priazeň a tešíme sa na stretnutie pri vode. Budúci mesiac Vám radi predstavíme chovný revír Bicir.

Za MO SRZ Levoča
Mgr. Branislav Klein, MPH

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Miesto i Gminy Pivničná-Zdrój

Zdrúženie turizmu Levoča

pozyva milovníkov turistiky na turistický pochod po Jakubskej ceste

ktorý sa uskutoční v rámci realizácie mikroprojektu „Rozvoj infraštruktúry na Jakubskej ceste / Rozwój infrastruktury Drogi św. Jakuba“ v rámci Programu Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020 (číslo mikroprojektu INT/ET/PO/1/III/A/0258).

Termín: 24. apríl 2021 (sobota)

Zraz: 8,30 – 9,00 hod. v Sedle pod Krížovým vrchom

1/ Pešia trasa: Sedlo pod Krížovým vrchom – Krížový vrch – Gehuľa – Kozi hrb – Dvorčanka, lúka – pamätník SNP – Javorina-Marčulina a späť (cca 18 km)

každý účastník dostane:

- účastnícky list,
- nealko a snack,
- mapu Vysoké Tatry, Levočské vrchy, Spišská Magura (rok vydania 2019),
- turistického sprievodcu po levočskom regióne,

Pozor:

- v súvislosti s prijatými protipandemickými opatreniami musia účastníci dodržať nariadenie Vyhlášky úradu verejného zdravotníctva č. 98/2021 Zb. §4. Na trasu budú účastníci z miesta prezentácie odchádzať priebežne.

Bližšie informácie: Ing. Ernest Rusnák, 0903/255440, predseda Zdrúženia turizmu Levoča

vyhodnotenie súťaže MAREC 2021

1. cena – Emília Zoričáková
2. cena – Mária Zoričáková

GRATULUJEME!

ŽELÁM VŠETKÝM

radostné prežitie
veľkonočných sviatkov,
veľa jarného slniečka
a rodinnej pohody.

Keď budete riešiť
nehnuteľnosti aj
po Veľkej noci,
spokojne sa na mňa
môžete obrátiť.

Bc. Beáta Kohiarová, RSc.

Váš človek v realitných službách

tel.č. 0918 125 835

www.beatakohiarova.sk

**NOVÁ ONLINE RELÁCIA
OD APRÍLA
SLEDUJTE NAŠE SOCIÁLNE SIETE**

Kultúra v Levoči

@kulturavlevoci

Kultúra v Levoči